

Et hotspot for pirater

VESTAFRIKA: Danmarks maritime militærådgiver er med på sidelinjen, når kyststaterne jager pirater i Guineabugten. ■

○ Side 10-11

Tungt artilleri finpudses

GREJ: Brugerseminar og 3D-teknologi er med til at sikre, at nye morterer og kanoner præcist tilpasses danske behov. ■

○ Side 17

Afghanistans fremtid

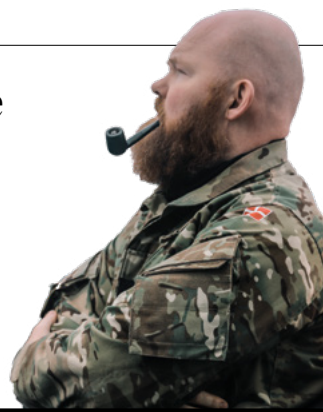
MELLEMØSTEN: Forskeren David Vestenskov tager temperaturen på udviklingen i Afghanistan efter 15 år med militær tilstedeværelse. ■

○ Side 18-19

Skibets naturlige samlingssted

KABYS: Kokken Anders forlod det civile til fordel for et køkken med havudsigt, oplevelser til søs og et unikt fællesskab. ■

○ Side 23

FORSVARSAVISEN 02

FORSVARET / FORDI NOGET ER VÆRD AT KÆMPE FOR

ÅRGANG 7 · APRIL · 2018

I anledningen af Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederiks 50-årsfødselsdag den 26. maj bringer Forsvarsavisen et tema om kongehuset. Læs side 4-7

KORT NYT OM FORSVARET

Nye regler for Forsvarets hjælp til politiet

LOVÆNDRING: Justitsminister Søren Pape Poulsen (K) har fremsat et lovforslag om en ændring af politiloven, vedrørende Forsvarets støtte til politiet. Lovforslaget lægger op til en regulering af, hvilke politibeføjelser politiet kan give Forsvarets, herunder Hjemmeværnets, soldater, og hvilke opgaver politiet kan bede om støtte til. Særligt uddannet forsvarspersonel vil kunne foretage for eksempel anholdelser og ransagninger. I dag kan forsvarspersonel også yde støtte til politiet, men eventuel magtanvendelse vil skulle ske efter de almindelige regler om nødret og nødværge, og forsvarspersonellet har altså ingen særlige beføjelser. Derudover er det en del af lovforslaget, at Den Uafhængige Politiklagemyndighed (DUP) behandler borgeres klager over Forsvarets medarbejdere, ligesom det er tilfældet med klager over polititjenestemænd. Hidtil har klager over soldater, der støtter politiet, skullet behandles af Forsvarets Auditørkorps. Hvis lovforslaget vedtages, forventes det, at loven træder i kraft fra 1. juli 2018. ■ /EKN

Nyt basiskrav fra 1. maj

TRÆNING: Fra 1. maj 2018 bliver alle militært ansatte og særligt udpegede civile i Forsvaret omfattet af et nyt fysisk basiskrav. Det nye krav består af en udholdenhedstest – som udgangspunkt enten en 12 minutters løbetest eller en BIP-test – og fire styrkeøvelser: split squat, dips på bænk, træk til bryst og burpees. Den væsentligste ændring er, at styrkeøvelserne erstatter statiske øvelser i coretesten. Basiskravet ændres efter en evaluering, som blandt andet blev gennemført, fordi noget tydede på, at selv veltrænede soldater havde problemer med særligt de statiske øvelser i testen. Evalueringen viste også, at det teoretiske fundament, som i 2008 lå til grund for udvikling af testen, ikke holdt. Appen ”Træn med Forsvaret” vil blive tilpasset, så den kan bruges til at træne op til det nye basiskrav. Du kan læse mere om øvelserne i det nye basiskrav på forsvaret.dk. ■ /EKN

FOTO: SARA SKYTTE

Nicolai Christensens mere end 10 år i Forsvaret lærte ham at holde fokus på det væsentlige og lede en gruppe. Det drager han nu nytte af som statskundskabsstuderende på Københavns Universitet.

Læs side 30-31

INDHOLD

Kort nyt

SIDE 2-3

Tema: Forsvaret og kongehuset

SIDE 4-7

Indland

SIDE 8-9

Udland

SIDE 10-15

Materiel

SIDE 16-17

Forskning og analyse

SIDE 18-19

Arbejdspladsen

SIDE 20-23

Uddannelse og karriere

SIDE 24-25

Kultur og identitet

SIDE 26-27

Sport og sundhed

SIDE 28

Navne

SIDE 29

Med andre øjne

SIDE 30-31

Bagsiden

SIDE 32

Skriv til Forsvarsavisen

Hvis du har ris, ros, debatindlæg eller en god idé til en historie i avisen, så skriv endelig til redaktionen på forsvarsavisen@mil.dk. Vi glæder os til at høre fra dig. ■

NYHEDER FRA IND- OG UDLAND

Ny chef for Specialoperationskommandoen

CHEFSKIFTE: Den 21. marts 2018 blev generalmajor Peter H. Boysen indsat som ny chef for Specialoperationskommandoen (SOKOM), der har ansvaret for Danmarks specialoperationsstyrker i Jægerkorpset og Frømandskorpset. Det skete ved en parade på Flyvestation Aalborg, hvor blandt andre Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederik og forsvarschefen, general Bjørn Bisserup, deltog. Peter H. Boysen kommer fra en stilling som vicechef i Operationsstaben i Værnsfælles Forsvarskommando og afløser generalmajor Jørgen Høll, der går på pension. Jørgen Høll har været chef for kommandoen, siden den blev oprettet i 2014. Inden sin pensionering blev han optaget i U.S. Army Command and General Staff College International Hall of Fame som den fjerde dansker. ■ / JL

FOTO: FLYVEVÅBNETS FOTOTJENESTE

FOTO: PRIVAT

Dannebrog vajer nu i Camp Arifjan i Kuwait

FLAG: Selvom det danske bidrag, der er udsendt til Camp Arifjan i Kuwait i forbindelse med Operation Inherent Resolve, har været til stede på basen i flere år, har Dannebrog endnu ikke vajat. Det har de seks soldater, der holder til i missionshovedkvarteret i Camp Arifjan, nu lavet om på. De har nemlig fået opsat en flagstang og hejste det danske flag den 1. februar 2018 under en mindre ceremoni.

”Da jeg kom herved i slutningen af oktober 2017, syntes jeg, at det danske flag manglede, og påbegyndte derfor arbejdet med etableringen af flagstangen. Det tog cirka tre måneder, før vi var igennem basens administrative system og det rent praktiske, og til flaget slutteligt kunne hejses,” siger chefsergent Bjarne, der har været en af idémagerne bag tiltaget. ■ /EKN

FORLIG: Der arbejdes i øjeblikket på planen for forligsimplicitering. Det forventes, at planen vil være klar i midten af juni måned. Arbejdet med planen foregår i tæt samarbejde mellem Forsvarets øverste ledelse og cheferne. Desuden bliver samarbejdsstrukturen jævnlige orienteret. Man kan derfor altid tage fat i sin lokale tillidsrepræsentant, hvis man har spørgsmål til forligsimpliciteringen. ■ /HI

FOTO: RUNE DYRHOLM

Seahawk på Færøerne

TEST: I bølger på op til seks meter og vind op til stormende kuling gennemførte en Seahawk-besætning 240 landinger på inspektionsfartøjet “Knud Rasmussen” i havet omkring Færøerne for at finde grænserne for, hvor store bølger og hvor meget vind helikopteren kan lande sikkert i. Testen er den sidste af sin slags for Seahawken, der nu har lavet samme type afprøvning for alle de fire danske orlogsskibe, der har helikopterdek. ■ /RD

Forsvarschefen besøgte danske soldater i Baltikum

General Bjørn Bisserup og formanden for Folketinget, Pia Kjaersgaard, besøgte i begyndelsen af marts de danske bidrag i Estland og Litauen.

TEKST OG FOTO: SØREN BJØRNDAL / PAO EFP

GÆSTER De danske soldater i Litauen og Estland havde i begyndelsen af marts besøg af forsvarschefen, general Bjørn Bisserup, og formanden for Folketinget, Pia Kjaersgaard. Gæsterne fik rig lejlighed til at tale med de soldater, der i øjeblikket er udsendt for at støtte vores NATO-allierede.

I Litauen havde det danske kampflybidrag mulighed for at vise forsvarschefen og Folketingets formand, hvordan det i praksis løser opgaven med at stå for suverænitethåndhævelse over det baltiske luftrum. Det er en opgave, som det danske flyvevåben har løst flere gange før, og som minder om den hjemlige opgave, hvor piloterne i deres F-16-fly altid er klar til at gå på vingerne i forbindelse med afvisningsberedskabet.

I Estland var delegationen først i Tallinn, hvor den mødte den estiske forsvarschef, generallojtnant Riho Terras. Herefter tog delegationen ud i øvelsesterrænet, hvor gæsterne stødte til chefen for Hærstaben, generalmajor H.-C. Mathiesen, der ligeledes var på besøg og havde tilbragt dagen i felten med soldaterne.

Godt med opmærksomhed

I øvelsesterrænet kunne de besøgende fra Danmark ved selvsyn konstatere, at de danske soldater i Estland efterhånden har god erfaring i at arbejde i masser af sne og tocifrede kuldegrader. Gæsterne så panserinfanteristerne i aktion med efterfølgende sanitetsøvelse.

Efter fremvisningen gik turen videre til Tapa, hvor de danske soldater bor. Her havde gæsterne mulighed for at tale med resten af det danske bidrag, som satte pris på besøget hjemmefra.

”Det er dejligt, at man på den måde får opmærksomhed hjemmefra. Det betyder, at vi føler os værdsat, og at missionen, selv om den er anderledes end Irak og Afghanistan, stadig har stor opmærksomhed derhjemme,” siger oversergent Kristian fra panserinfanteristkompagniet.

Inden besøget i Baltikum havde forsvarschefen og Folketingets formand også besøgt det danske bidrag i Kosovo. ■

SOLDATER I BALTIKUM

Danmark har i øjeblikket omkring 200 mand i Estland i forbindelse med NATO's fremskudte tilstedeværelse, enhanced Forward Presence (eFP). Formålet med eFP er at afskrække et stadig mere selvhævdende Rusland og samtidig forsikre vores baltiske allierede om, at NATO's musketer-ed tages alvorligt. Et angreb på en, er et angreb på alle.

Samtidig har Danmark i øjeblikket fire F-16 og omkring 50 mand i Litauen. Fly og mandskab står frem til maj for afvisningsberedskabet over de baltiske lande, der ikke selv råder over egen kampflykapacitet til at løfte opgaven, som derfor bliver løst af andre NATO-lande på skift. Det er sjette gang, Forsvaret løser denne opgave.

Krigsmonumenter på afveje *Læs mere på side 32*

Velkommen hjem

PARADE: 330 soldater fra Operation Inherent Resolve i Irak og Resolute Support i Afghanistan marcherede 1. marts gennem Slagelse. Marchen var en del af hjemkomstparaden for soldaterne fra de to hold, der har udgjort Hold 6 i Irak og Hold 7 i Afghanistan. Med i marchen var 16 soldater fra de tre baltiske lande, der har været en del af det danske træningsbidrag til Operation Inherent Resolve. Inden marchen blev soldaterne hyldet i Antvorskov-hallen, hvor chefen for Hærstaben, H.-C. Mathiesen, og formanden for Folketingets Forsvarsudvalg, Rasmus Jarlov, talte til soldaterne og deres pårørende. Turen gennem Slagelse foregik i bidende kulde, men soldaterne havde ikke problemer med at holde varmen. ”Der stod folk med flag

hele vejen, og selv om det er vanvittigt koldt, kommer folk ud og kigger. Det varmer, at vi kan se, at det også betyder noget for dem,” sagde Emil, der har været udsendt til Irak. ■

/AVF

KOMMENTAR

Forsvaret – en mosaik af store og små opgaver

Har du nogensinde tænkt over, hvor mange opgaver – store som små – Forsvaret løser hver eneste dag?

I det daglige har de fleste af os fokus på vores egen opgaveløsning. Selv om vi godt ved, at egen opgaveløsning er en del af en større samlet indsats, er det nok sjældent, vi tager os tid til at få det samlede overblik. Lige her kan Forsvarsavisen være et bidrag. Når man læser i Forsvarsavisen, får man netop et overblik. Her er historierne om de store, strategiske og operative opgaver, og der er de mindre – men ikke mindre vigtige – herunder om nyt materiel, øvelser og de personlige historier.

Jeg bruger selv en stor del af min tid på at besøge vores enheder – hvad enten de er INTOPS eller herhjemme. Jeg bliver hver gang mødt af dygtige, professionelle soldater og medarbejdere, og jeg ser resultaterne af Forsvarets samlede opgaveløsning. Vores opgave er først og fremmest at håndhæve Danmarks og rigsfælleskabets suverænitet, om nødvendigt med magt i den hårde ende af konfliktspektret, herunder vores støtte til politiet. Vi er også en del af samfundets samlede beredskab i den anden ende af spektret. Forsvaret bidrager herudover til international konfliktforebyggelse og kapacitetsopbygning, ligesom Forsvaret deltager i fredsbevarende og fredsskabende indsatser. Der er brug for alt det, Forsvaret er god til.

Når vi bruger ressourcer på for eksempel kapacitetsopbygning i Afrika, Afghanistan og Irak, så giver det ikke kun positive resultater lokalt. Det handler også om, at kapacitetsopbygningen styrker de lokale samfund og nationer, der blandt andet skal forhindre terror og uroligheder og reducere store migrant- og flygtningestrømme mod Europa og Danmark. Det er altså hjælp til selvhjælp – og jeg kan ved selvsyn konstatere, at vores soldater og medarbejdere gør en fantastisk indsats.

På de mere hjemlige breddegrader handler det blandt andet om at vise styrke og solidaritet med vores allierede i de baltiske lande, at støtte politiet og om konstant at udvikle og forbedre os gennem øvelser – alene og sammen med vores samarbejdspartnere. Når man i disse dage læser om russiske missiløvelser i Østersøen, så kan man også være sikker på, at Forsvaret gennem vores indsats i Østersøen (SNMG1) og i de baltiske lande (eFP og Baltic Air Policing) følger situationen nøje.

Vi vil i løbet af 2018 og årene frem få nyt materiel til alle værn. Materiellet er vores helt essentielle værktøj for at løse vores opgaver både ude og hjemme, og jeg tror, at mange glæder sig til at kunne tage det i brug. Forsvarsavisen vil løbende fortælle om materiellet, og om hvornår man kan forvente, at det vil kunne tages i brug. ■

God læselyst.

Bjørn I. Bisserup
forsvarschef
general

Foto: Sara Skytte

KOLOFON

FORSVARSAVISEN

UDGIVES AF:
Værnsfælles Forsvarskommando / VFK

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
Generallojtnant M.A.L.T. Nielsen
Viceforsvarschef

FUNGERENDE REDAKTØR:
Emma Kirketerp - vfk-l-kom14@mil.dk

KOMMUNIKATIONSSEKTIONEN
Værnsfælles Forsvarskommando
Niels Juels Gade 9-11
1059 København K
www.forsvaret.dk

DISTRIBUTION: Send evt. spørgsmål
til forsvarsavisen@mil.dk

TRYKKERI: Rosendahls - Schultz
TRYK ISSN 2245-957X
ONLINE ISSN 2245-9588

FORSIDEFOTO: Forsvarsgalleriet
Redaktion afsluttet 5. april 2018
Copyright Forsvaret 2018

Kilder i Forsvarsavisen kan optræde med fuldt navn eller anonymiseres ved at bruge enten for- eller efternavn. Dette er alledt af anbefalinger fra Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) om en mulig sikkerhedsrisiko for nogle personelgrupper, hvis de står frem på en måde, så de let kan identificeres.

OPLAG: 24.900

LAYOUT: Bjarne Valdemar Jensen

Kronprinsen indledte sin militære karriere som rekrut i Den Kongelige Livgarde den 16. oktober 1986. Han havde trukket frinummer ved sin session, men meldte sig frivilligt til Livgarden. Kronprinsens tid ved Livgarden blev kort og kold. Han var på Rex-tur i januar 1987, da Danmark var ramt af en af voldsom isvinter med temperaturer ned til minus 15 grader. Kronprinsen og hans rekrutkammerater fik udleveret halmballer til at isolere deres bivuakker med og fik lov at tænde bål for at holde varmen. De rekrutter, der ikke udgik med forfrysninger, havde alt deres tøj på og lignede soldater fra Vinterkrigen i 1941 og gik rundt i cirkler som pingviner for at holde varmen, har Kronprinsen senere fortalt til de værnepligtiges magasin SOLDATEN. Efter at have gennemført rekruttiden blev Kronprinsen udtaget til sergentskole og fortsatte sin uddannelse på Hærens Sergentskole Sønderborg, hvor han blev udnævnt til sergent i september 1987. Fra sergentskolen fortsatte Kronprinsen som sergent videre til løjtnantskolen i Oksbøl. Kronprinsen blev udnævnt til løjtnant i marts 1988.

KRONPRINSENS MILITÆRE KARRIERE I GLIMT

Hans Kongelige Højhed Kronprinsen har uddannet sig og gjort tjeneste i alle tre værn og hos mange forskellige enheder. Forsvarsavisen har været i arkiverne efter glimt af Kronprinsens tid i Forsvaret.

FOTO: FORSVARGALLERIET

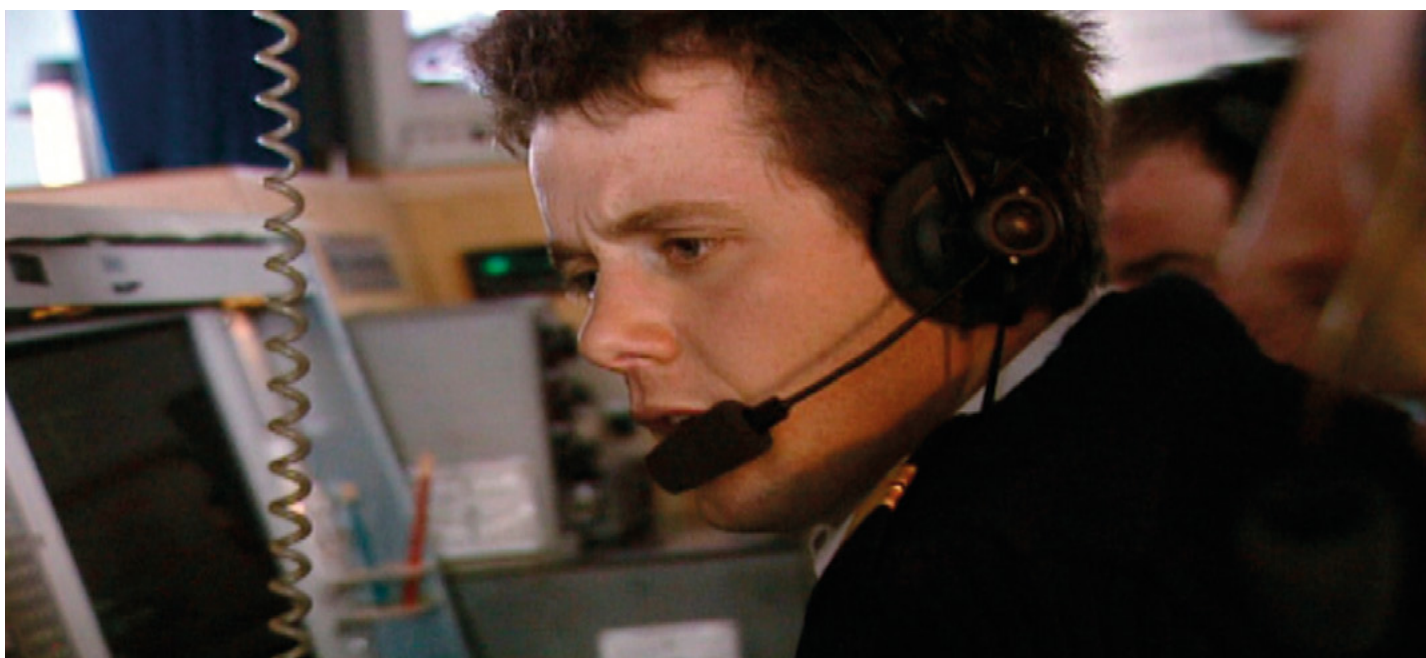
Efter udnævnelsen til løjtnant fortsatte Kronprinsen sin tjeneste som delingsfører i Opklaringsbataljonen ved Gardehusarregimentet. Som andre husarofficerer gennemgik Kronprinsen også det "karaktergivende" ridekursus og red efterfølgende med som estandrtløjtnant i Hesteskadronens eskorte for Hendes Majestæt Dronningen. Kronprinsen var ifølge den daværende chef for Hesteskadronen major Mentz en "guttermand med holdninger". Kronprinsen blev udnævnt til premierløjtnant af reserven i 1989 og afsluttede sin tjeneste ved Gardehusarregimentet i sommeren 1990.

Efter at have forladt Forsvaret som fast arbejdsplads og været indtrådt i reserven gennemgik Kronprinsen i 1991 (sammen med sin stadig tjenestegørende bror) et faldskærmskursus ved Jægerkorpset og sprang frit fald. Turen ned blev foreviget i levende billeder, der blev vist på landsdækkende tv, og viste en kronprins på vej mod jorden med 200 kilometer i timen og et meget stort smil på læben. I begyndelsen af 1990'erne tog Kronprinsen også dykkerkurser, fik dykkerbevis ved Frømandskorpset og deltog i nogle småøvelser ved korpset. På dette tidspunkt var Kronprinsen ikke tilknyttet korpset, så svømning i det sorte dyb og øvelser som sanitetsmand var bare aktiv ferie.

Mens Kronprinsen stadig var tilknyttet Frømandskorpset, læste han navigation, og i sensommeren 1996 lærte han det også i praksis om bord på grønlandskutteren "Agpa". Til pressens spørgsmål, om hans uddannelse svarede til en skibsførers, svarede Kronprinsen, at der nærmere var tale om et duelighedsbevis. Efter at have sejlet ved Grønland fortsatte Kronprinsen sin sejlene tjeneste om bord på inspektionsskibet "Vædderen" ved Island, hvor han blandt andet lærte at lede en helikopter ud til opgaver og tilbage til sikker landing på skibets helikopterdæk.

I efteråret 2000 gennemgik Kronprinsen en femugers grunduddannelse i Flyvevåbnet, som han afsluttede med soloflyvning i et T-17-træningsfly. Efter soloturen konstaterede Kronprinsen, at det var en god fornemmelse at opleve, at flyet også fløj, når instruktøren ikke var med. Normalt tager det længere tid, inden pilotelever får lov at flyve solo, men Kronprinsen havde naturligt hånddelag for at flyve og var en flittig og dedikeret elev, sagde chefen for Flyverskolen, der gerne havde beholdt Kronprinsen til videre uddannelse i det lyseblå værn. I 2000 blev Kronprinsen udnævnt til kaptajn af reserven i Flyvevåbnet.

I januar 1995 gennemgik og bestod Kronprinsen optagelsesprøven ved Frømandskorpset og fortsatte på korpsets elevskole. Under elevtiden fik Kronprinsen kaldenavnet Pingo, fordi han, ifølge instruktørerne, lignede en pingvin, når han bevægede sig på land i dykkerudrustning. Kronprinsen kom igennem elevskolen som en af fire på sin årgang, og han fik som frømand blandt andet anerkendelser for en meget veludviklet stedsans. Kronprinsen blev udnævnt til kaptajnløjtnant af reserven i Søværnet og kaptajn af reserven i Hæren i 1997 og fratrådte sin tjeneste ved Frømandskorpset i efteråret 1998.

I 2001-2002 gennemgik Kronprinsen videreuddannelsestrin II for ledere ved Forsvarsakademiet og blev efter endt uddannelse udnævnt til major af reserven i Hæren og Flyvevåbnet samt orlogskaptajn i Søværnet. Kronprinsen var efterfølgende sagsbehandler ved Forsvarskommandoen, før han i 2003 blev lærer ved Forsvarsakademiet.

I april 2004 blev Kronprinsen udnævnt til oberstløjtnant i Hæren og Flyvevåbnet og kommandørkaptajn i Søværnet. I 2010 blev han udnævnt til oberst i Hæren og Flyvevåbnet og kommandør i Søværnet, og i 2015 blev Kronprinsen udnævnt til generalmajor i Hæren og Flyvevåbnet og kontreadmiral i Søværnet.

Kronprinsen fortsætter sin tjeneste i Forsvaret med besøg ved både udsendte enheder og enheder herhjemme. Derudover er Kronprinsen involveret i træning med skadede veteraner.

DE ER TÆT PÅ KONGE

De er til stede ved Dronningens private såvel som offentlige middage, og de er med på rejser i ind- og udland. Adjutantstaben er bindeleddet mellem kongehuset og Forsvaret.

TEKST OG FOTO: LARS BØGH VINTHÉR / VFK

INTERVIEW Når kongehusets medlemmer deltager i officielle arrangementer – i Forsvaret ved faneindvielser, parader, chefskifter med videre – er der altid en major fra Hæren eller Flyvevåbnet eller en orlogskaptajn fra Søværnet i baggrunden. Når offentlighedens øjne ikke hviler på de kongelige begivenheder, er de der også. Chefen for Adjutantstabens, de seks officerers og overkonstablen af 1. grads arbejde for Forsvaret består blandt andet i at støtte Hendes Majestæt Dronningen døgnet rundt, året rundt.

”Tjenesten som adjutant foregår en uge ad gangen fra fredag til fredag 24/7, hvor den vagthavende adjutant – jourhavende adjutant – bor på residensen i en lejlighed. Eller en kahyt, hvis residensen er om bord på ’Kongeskibet Dannebrog’,” fortæller major Thomas Lassen, der som den ene af to hærmajorer har fast stabstjeneste i Adjutantstabens højloftede kontor over Kirkeløngangsporten på Christiansborg Slot. Han husker tydeligt 3. februar 2012.

”Jeg havde min første uge som jourhavende adjutant, to dage efter jeg var startet. Det var på Amalienborg, hvor man ikke normalt spiser med til måltiderne. Derved kan man få en ’roligere’ start og

vænne sig til at blive en del af huset. Men på et tidspunkt blev det min tur til at sidde til bords med Dronningen og Prinsen. Jeg måtte knibe mig i armen. Var det virkelig mig, der sad her sammen med regentparret? Som tiden går, bliver man mere vant med situationen, selvom følelsen af uvirkelighed fortsat kan opstå.”

På sommerresidenserne spiser adjudanten med ved både frokost og middag, så ved ansættelsen bliver der stillet høje krav til modenhed, helhedssyn, diskretion og evne til at konversere.

”Det er lidt som derhjemme. Ens familie taler man jo også med hver dag, så man kan jo ikke tale om det samme hele tiden. Så det er klart, at man skal være godt forberedt,” fortæller major Thomas Lassen med et smil.

”Somme tider falder talen på historiske emner, hvor Dronningens viden også er stor. Så kan man være så heldig at få halvanden times fortælling direkte fra de historiske begivenheders hovedperson.”

Ud over at være personlig assistent og passe Dronningens forkontor er jourhavende adjutant – på vegne af Adjutantstabschefen – foresat for den indsatte vagt fra Den Kongelige Livgarde.

”Jourhavende adjutant har en vigtig rolle i sikkerheden omkring Dronningen og koordinerer denne

sammen med de øvrige instanser, som varetager sikkerheden omkring Dronningen.”

”Vores opgave er i det hele taget at være særdeles godt orienteret om indholdet i planlægningen. Det er jo vores fornemste opgave at støtte Dronningen, så hun kan fremtræde på bedste måde. Derfor tager vi også kontakt til værterne ved et arrangement nogle timer eller dagen før. Så sikrer vi os, at det nu også er den vært, der modtager, og den blomsterpige, som overrækker og så videre. Vi skal være skarpe og detaljeorienterede på sidsteøjeblikksændringer, så der ikke opstår misforståelser,” fortæller Thomas Lassen og pointerer, at den nuværende ordning med adjudanter går godt 175 år tilbage og er fortsat under Dronningens regeringsperiode. Adjutantstaben stiller også en adjutant til H.K.H. Kronprinsen inden for daglig arbejdstid hele året. Adjutantstaben står herudover for forbindelsen til Den Kongelige Livgarde, Gardehusarregimentet, musikkorpsene og tamburkorpsene i forbindelse med ceremonielle foranstaltninger ved for eksempel statsbesøg, nytårskure og sommertogter. Det gælder også i forbindelse med de kongeliges besøg ved Forsvarets enheder, samt når kongehuset har ønske om at blive fløjet med helikopter eller Challenger-fly til officielle besøg. ■

HAVETS AIR FORCE ONE

Et af Forsvarets bidrag til kongehuset er driften af skibet ”Dannebrog”, der har sejlet som kongeskib siden 1932.

AF STEFFEN FOG / VFK

KONGESKIB ”Det er jo lidt sejt at kunne sige, at man sejler med ’Kongeskibet’. Det er jo nærmest et slot, bare flydende. Det er nemmere for familie og venner at forholde sig til, at man sejler med ’Kongeskibet’ frem for en af de grå enheder. De færreste ved, hvad de grå skibe laver, men ’Kongeskibet’, dét har alle hørt om,” siger Mar-

iane, der er 18 år og netop startet som værnepligtig i Forsvaret. Hun skal fra april sejle med ”Kongeskibet Dannebrog” som kok hele resten af sin værnepligtstid, det vil sige indtil oktober.

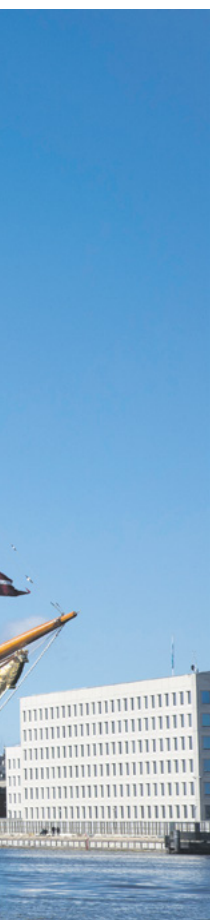
”Kongeskibet var min førsteprioritet, da vi skulle vælge tjenestested. Og jeg glæder mig helt vildt til at skulle om bord og komme ud at sejle. ’Kongeskibet’ giver en af de længste værnepligtsperioder, og

derfor valgte jeg det. Jeg synes også, at det er spændende at få lov til at arbejde for den kongelige familie,” siger Mariane.

”Jeg glæder mig også til at få lov til at lave mad om bord. Jeg kommer ikke til at lave mad til den kongelige familie, men til alle andre om bord. Så jeg glæder mig til at lave mad til alle mine venner og se, at de bliver glade og mætte,” siger Mariane. ■

HUSET

KONGESKIBET DANNEBROG

Tjener som officiel og privat residens for den kongelige familie på sommertogt i Danmark eller på oversøiske officielle besøg. Skibet er fra 1932, hvor det afløste det tidligere kongeskib, hjuldamperen "Dannebrog". Siden indvielsen har skibet tilbagelagt mere end 400.000 sømil – cirka 740.000 kilometer. "Kongeskibet Dannebrog" er en selvstændig kommando, som administreres af Hendes Majestæt Dronningens Jagtkaptajn.

KLUMME

Af **Lasse Harkjær**
Oberst og kammerherre
Chef for Hendes Majestæt Dronningens Adjutantstab

Forsvaret og kongehuset

Der er og har i århundreder været en tæt forbindelse mellem Kongehuset og Forsvaret. Kongerne har kæmpet med flådens skibe og hærens enheder. Da kongen i 1658 så et behov for beskyttelse af sin person, fik han oprettet en styrke af livvagter fra Hæren, som skulle passe på ham i en tid med krige og uroligheder. De beslutninger, der blev taget for 360 år siden, er fortsat aktuelle og er nu udbygget, så alle tre værn tager aktiv del i samarbejdet med kongehuset, herunder støtten til Hendes Majestæt Dronningen som Danmarks statsoverhoved.

Sammen med Jagtkaptajnen er det Adjutantstaben, der er koordinerende for samarbejde mellem kongehuset og hoffet på den ene side og Forsvaret, Hjemmeværnet, Beredskabsstyrelsen og alle andre under departementet på den anden side. Jagtkaptajnen er Dronningens maritime rådgiver og chef for "Kongeskibet Dannebrog". Adjutantstabschefen er Dronningens rådgiver i alle øvrige militære anliggender.

Den kongelige familie følger altid med stor interesse med i og er interesseret i Forsvarets opgaveløsninger herhjemme og ude i verden. Dronningen besøger myndigheder bredt i hele Forsvarsministeriets område både herhjemme og i udlandet. Det gør Kronprinsen også, samtidig med at han har en praktisk baggrund inden for blandt andet specialoperationer og en teoretisk baggrund som stabsuddannet officer. Kronprinsessen er aktiv i Hjemmeværnet både herhjemme og ved besøg, når Hjemmeværnet er ude i verden. Prins Joachim er aktiv tjenstgørende oberst i reserven, hvor han som særlig sagkyndig har sin næsten daglige gang i Kastellet, og sluttelig er prinsesse Marie aktiv i Beredskabsstyrelsen, som hun besøger herhjemme – og så når man har været skarpt indsat.

Når jeg har fornøjelsen at ledsage den kongelige familie under besøg, er det tydeligt at se, at sådanne besøg tiltrækker mennesker, som Forsvaret ellers ikke ville komme i kontakt med. Dermed skabes muligheden for at fortælle Forsvarets helt egen historie til en langt større kreds af danskere.

Et helt særligt eksempel på den kongelige støtte til Forsvaret så vi i forbindelse med prins Henriks død, hvor Dronningen besluttede, at alle blomsterne skulle lægges i Kastellet ved Monumentet for Danmarks Internationale Indsats. Det betød, at rigtig mange mennesker, der ikke kendte til monumentet, nu fik øjnene op for monumentet og dets historie. Da jeg en dag stod i det inderste rum med navnene, skete det et par gange, at nogle besøgende konstaterede, at "der står jo navne på alle dem, der er faldet for Danmark – der er godt nok flere, end jeg havde troet."

Med den store støtte, Forsvaret modtager, er det godt, at vi kan give noget tilbage. Air Transport Wing og Helicopter Wing støtter indimellem med transporter i ind- og udland, hvor arrangementer ellers ikke havde kunnet lade sig gøre. Selv om det ikke er ofte, der sker brug af denne mulighed, så gives støtten altid professionelt og med et smil på læben. Og når man sætter sig op i et Challenger-fly et eller andet sted ude i verden, er man jo om bord i et lille stykke Danmark og næsten allerede hjemme.

Jagtkaptajnen og "Kongeskibet Dannebrog" er en an-

den enhed fra Forsvaret, der støtter kongehuset. Et skib, der både kan bruges til transport, være et flydende hjem og officiel residens overalt i vort land med 8.750 kilometer kystlinje og flere end 70 beboede øer.

Så er der naturligvis det militære ceremoniel om kongehuset, hvor Gardehusarregimentet og Den Kongelige Livgarde er vigtige spillere og altid er med til at gøre en fest mere festlig på samme måde, som Forsvarets tre musikkorps og to tamburkorps kan gøre det.

Når man skriver om kongehuset og Forsvaret, så skal den største opgave selvfølgelig have nogle ord med på vejen, nemlig bevogtningen af kongehuset. Hvert år løses denne vigtige opgave af op mod 800 værnepligtige og hertil en lang række faste officerer, befalingsmænd og konstabler.

Der har været meget fokus – af gode grunde – på den operation, hvor Forsvaret støtter politiet i bevogtningen af udsatte steder i København og ved grænsen. Det svarer jo til den bevogtningsopgave, som i 360 år har været gennemført for kongehuset, og i øvrigt løses opgaverne på næsten samme måde. For eksempel skinner rutinerne fra de internationale operationer igennem med laderør til ladning og afladning af våben før afmarch og ved ankomst til basen, soldatens kort, optælling og kontrol af udrustning inden patrulje, radioer til alle i patruljen, standardfremgangsmåder ved angreb på patruljen etc.

Bevogtningsopgaven for kongehuset har været meget skarp undervejs og har givet faldne soldater. I en mere fredelig periode gik man nok mere op i, at soldaterne var pudset og gik på linje. Men den tid er for længst ovre, og det er i virkeligheden kun uniformen, der gør, at man kan se forskel på bevogtningsopgaven for politiet og bevogtningsopgaven for kongehuset.

Jeg meldte mig til Forsvaret for Gud, konge og fædreland – og jeg er her fortsat af samme grund. Som soldat helt ind i sjælen er jeg stolt over at kunne tjene vores kongelige familie. ■

Klummen er et udtryk for klummeskribentens holdning og vurdering og ikke et udtryk for Forsvarets eller Værnsfælles Forsvarskommandos synspunkter.

Hendes Majestæt Dronningen og Adjutantstabschefen. Foto: Forsvaret

Partnerskabsdirektør Søren Vilmand, ISS.

Oberst Michael Bach Jensen, FES

FORSVARETS NYE FACILITY MANAGEMENT-KONTRAKT

Forsvaret skiftede i begyndelsen af februar leverandør på serviceområdet. Brugerne oplever dog problemer, men Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og leverandøren ISS arbejder på at løse dem.

AF OBERST MICHAEL BACH JENSEN / FES,
OG PARTNERSKABSDIREKTØR SØREN VILMAND, ISS.

SERVICE

Den 1. februar 2018 gik Forsvarets nye facility management-kontrakt (FM-kontrakt) med ISS som leverandør i kraft. Her, to måneder efter, er det relevant at give en status på, hvordan driften er kommet fra start. I betragtning af, at der er tale om Nordens største FM-kontrakt, må det helt overordnet siges, at kontrakten er kommet godt i gang. Ydelserne bliver stort set dagligt leveret. Og i forhold til Forsvarets største bekymring omkring udlicitering af opgaverne i skyde- og øvelsестerræner, som Kompetencecenter Danmark tidligere stod for, må det siges, at dette også er kommet godt fra start.

Men der er også områder, hvor der er udfordringer, som er til gene for brugerne. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse (FES) og ISS har derfor stor fokus på at få disse udfordringer løst hurtigst muligt.

Først og fremmest oplever brugerne udfordringer med bookingsystemet. Komplexiteten i at skifte fra Forsvarets tidligere bookingsystem på FIIN til ISS' internetbaserede bookingportal har vist sig at være større end først antaget.

Dette, kombineret med at ISS' nuværende bookingportal ikke har den forventede brugervenlighed, har medført et ekstra pres på Ejendomsstyrelsens nye centrale servicecenter, hvor brugerne kan opleve lange responstider, når de henvender sig. Det skyldes blandt andet, at vi bliver nødt til at prioritere de vigtigste og mest presserende opgaver, som resulterer i, at der

kan opstå "pukler" andre steder.

For at imødegå noget af dette pres har FES derfor ansat ekstra medarbejdere til Servicecenteret for kunne betjene brugerne på et tilfredsstillende niveau. Sideløbende samarbejder FES og ISS om at forbedre de samlede systemer og processer samt at træne og uddanne vores medarbejdere.

Mere brugervenligt system på vej

I forhold til brugervenligheden i booking-systemet valgte ISS, grundet opgavens størrelse og vigtighed, at levere et driftssikkert og afprøvet bookingsystem frem for et mere brugervenligt, men endnu ikke afprøvet system. ISS arbejder derfor sideløbende på at udvikle et mere brugervenligt system, som forventes at blive leveret i første halvår af 2019. Indtil da vil ISS arbejde på at forbedre det nuværende system. Der appelleres derfor til tålmodighed fra brugernes side, og såfremt man har et akut behov, bedes man rette telefonisk kontakt til Servicecentret.

Vi må også erkende, at der i Østdanmark har været enkelte "bump på vejen" i forbindelse med skiftet af FM-leverandør, hvor ISS har overtaget opgaven fra Forsvarets tidligere leverandør, Forenede Service. Det kan ikke helt undgås, at der opstår uhensigtsmæssigheder, når der skiftes leverandør, men til gengæld er det forhold, som der hurtigt kan gøres noget ved i en god dialog med brugerne. Her er det vigtigt at nævne, at den nye kontrakt i højere grad end de tidligere kontrakter inddrager brugertilfredshed, hvilket forudsætter en dialog med brugerne om serviceniveau

og leverancer. Derfor hører vi også meget gerne fra brugere, såfremt der er forhold, som ikke er i orden. Det sker for eksempel ved at oprette en klage på bookingportalen eller ved kontakt til Servicecentret.

På baggrund af modtagne klager kan vi se, at det primært er på rengøringsområdet, at brugerne enkelte steder i Østdanmark har oplevet utilfredsstillende forhold. Netop i forhold til rengøring er det generelt værd at bemærke, at vi i den nye kontrakt er overgået til en ny standard for måling af rengøringsstand. Hvor de gamle kontrakter benyttede en objektiv måling, benyttes nu en mere subjektiv standard, som både ISS, Ejendomsstyrelsen og brugerne skal vænne sig til. Derfor arbejdes der på at opnå en forståelse af, hvad det for eksempel vil sige, at brugeren oplever et mødelokale som "indbydende". Her ligger der en betydelig kommunikationsopgave, som vi endnu ikke er i mål med.

For at håndtere udfordringerne har FES, som nævnt, allerede ansat flere medarbejdere i Servicecentret, ligesom ISS løbende laver forbedringer på bookingsystemet. Vi har også erkendt et behov for yderligere uddannelse af vores medarbejdere i både vores systemer og i kontraktens indhold, hvilket vi er i gang med. Og som også allerede nævnt har vi erkendt et behov for kommunikation til brugerne omkring serviceniveauer, som gennemføres snarest muligt. Både ISS og Ejendomsstyrelsen har derfor fuldt fokus på hurtigst muligt at opnå sikker drift og tilfredsstillende leverancer på alle de ni udliciterede serviceområder. ■

KONTRAKTEN

Den 1. februar 2018 overgik Forsvaret til en ny facility management-kontrakt (FM-kontrakt) med ISS som leverandør.

Kontrakten er indgået for en periode på seks år med mulighed for forlængelse tre gange ét år.

I modsætning til Forsvarets tidligere FM-kontrakter, der indeholdt tre-fire serviceområder, omfatter den nye kontrakt ni serviceområder og dækker hele landet.

De ni serviceområder er:

- Rengøring
- Forplejning
- Arealpleje
- Affaldshåndtering
- Bygninger, bygværk og belægninger
- Tekniske installationer
- Intern service
- Skyde- og øvelsesområder
- Brandberedskab

Kontrakten er indgået som en partnerskabsaftale mellem Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og ISS, hvilket betyder, at der samarbejdes med fokus på brugertilfredshed, omkostninger og indtjening.

Kontakt Servicecentret på telefon: 728 13300 eller mail: FES-KTP-Servicecenter@fiin.dk

FRØMANDSKORPSET UNDERVISER I PLANLÆGNING AF SPECIALOPERATIONER

I 17 år har Frømandskorpset undervist nationale og internationale samarbejdspartnere i, hvordan specialoperationsstyrkerne planlægger operationer. Og det nyder både partnere og Frømandskorpset godt af.

AF JULIA LIBERATI / SOKOM

KURSUS Langt ude på markerne i Jægerspris på et af Forsvarets mere særprægede etableringer, som er en lille gårdbygning med plads til omkring 100 overnattende gæster, har Frømandskorpset i 17 år samlet interesserede fagfolk inden for specialstyrkeområdet til en uges kursus i planlægning af specialoperationer.

Kurset har længe været populært, men i år har det sprængt alle rammer. Over 100 personer fra 12 nationer inklusive Danmark havde meldt deres ankomst, og selv om frømanden Kisser, der le-

der operationsplanlægningskurset, et øjeblik håbede på at modtage afmeldinger til kurset, ser han kun positivt på, at så mange kursister finder vej til de øde marker på Sjælland.

"Vi træner og uddanner i de NATO-doktriner, der anvendes til planlægning af specialoperationer, og det gør, at vi får den samme forståelse og taler samme sprog, når vi skal arbejde sammen på en operation. Det giver nogle faglige input, når vi har så stor diversitet på kurset, og vi lærer også noget af det i Frømandskorpset," siger han.

Oprindeligt for frivillige

Kurset blev oprettet for 17 år siden

af Hjemmeværnets Særlig Støtte og Rekognosceringskompagni og var tiltænkt de frivillige derfra, der støtter Frømandskorpset og Jægerkorpset. Som tiden gik, blev kurset overtaget af Frømandskorpset, og det giver ifølge Peter, der oprettede kurset i 2002, rigtig god mening.

"Frømandskorpsets instruktører har erfaring fra forskellige operationsplanlægningskurser i ind- og udland, og fra skarpe operationer under udsendelser til verdens brændpunkter. Instruktørerne har derfor indgående kendskab til, hvordan man planlægger specialoperationer," siger han.

Der er stor tilfredshed med kur-

FOTO: FKP

set blandt deltagerne, som kommer med vidt forskellige baggrunde. En af deltagerne er en operatør fra Belgien, der deltager for at få en bedre forståelse for, hvordan en operationsstab arbejder, når han bliver sendt ud på en mission.

"Når jeg har kendskab til begge sider af en operation, får jeg en bredere forståelse for, hvorfor vi skal gøre, som vi gør, når vi er ude," siger belgieren.

Ødegården er valgt

Det er ikke tilfældigt, at kurset er placeret på gården i Christiansminde ude på markerne, langt væk fra alt.

"Vi har stedet for os selv, i den

uge kurset varer, så her kan vi arbejde uforstyrret fra morgen til sen aften, og vi kan fortsætte diskussionerne og idéudviklingen, når dagens program er gennemført," forklarer Kisser.

Sådan er kurset blevet gennemført de seneste otte år, og selv om det bliver mere og mere populært, mener han ikke, at det på trods af sin popularitet skal vokse sig større for nu.

"Kurset skal bevare sin kvalitet, og jeg tror, at hvad angår deltagere, så har vi nået et maksimum nu." ■

BØRN VOGTER HAVMILJØET

Som havmiljøvogter er man med til at holde kysterne og havet rent for skrald. Som noget nyt kan børn nu tilmeldes som juniorhavmiljøvogtere. Et initiativ, som skal fremme en god kultur og gøre børn opmærksomme på miljøet.

TEKST OG FOTO: KRISTIAN V. BRØNDUM / VFK

VAGT

"Det er ikke særlig svært. Man tager en pose med sig, når man går tur, og samler det skrald, man ser."

Sådan lyder beskrivelsen af at være havmiljøvogter fra en vogter selv. Beskrivelsen her kommer dog ikke fra en garvet sejler eller fra en kommunikationsmedarbejder. Den kommer fra Kamma på 11 år, der er juniorhavmiljøvogter. Og man skal som bekendt høre sandheden fra et barn.

Havmiljøvogterkampagnen begyndte i 2006 og har lige nu samlet mere end 19.000 voksne under sine rød-hvide vimpler. Som noget nyt sætter kampagnen nu fokus på, at også børn mellem otte og 12 år kan blive havmiljøvogtere. Juniorhavmiljøvogtere.

"En havmiljøvogter er en, der har taget stilling, og en, der bekymrer sig. Som vogter er man jo ambassadør og hjælper også aktivt med at holde vores kyst og hav rent. Det kan jo både være et barn og en voksen," fortæller Birgitte, der er ansvarlig for havmiljøkampagnen.

Siden kampagnen gjorde det muligt for børn at tilmelde sig som juniorhavmiljøvogtere i 2017, er flere end 700 børn blevet tilmeldt, og tallet stiger.

Børn bag roret

På en strand ved Middelfart går Kamma tur med sin far, Peter. Hun har vinterjakken trukket godt op om ørene for at modstå en kold forårsvind, men slentrer al-

ligevel friskt af sted. Ved siden af hende går deres lille hund, Perry, og i hånden har Kamma en rulle affaldsposer i rød og hvid. Poserne har hun fået tilsendt gratis, og de skal bruges til at samle affald fra havet. "Havfald".

Havfaldsposerne er ikke kun specielle i deres farver. De er også lavet af bæredygtig plastic, der bliver til kuldioxid og vand under forbrænding. På den måde belaster de miljøet mindre end normale affaldsposer.

Siden Kamma blev juniorhavmiljøvogter for mere end et år siden, har hun haft poserne med sig på sine gåture langs stranden.

"Jeg hørte om det gennem min far og meldte mig ind for at hjælpe vores strand. Her skal gerne blive ved med at være så flot, som der er nu," fortæller Kamma og kigger sig omkring.

For Kamma og hendes far har havmiljøvogterkampagnen gjort det nemmere at gøre noget aktivt for havmiljøet og givet dem følelsen af at være en del af noget større.

"Vi har egentlig altid været bevidste om at samle skrald, men jeg kunne godt lide, at det blev sat i system. Man fik tilsendt de poser, og det hele var en færdig pakke. Det var organiseret, og man var en del af en større sammenhæng," siger Peter, mens han spejder langs stranden.

Starte en kultur

Juniorhavmiljøvogterkampagnen handler om mere end at engagere børn i at holde hav og miljø rent. Det handler lige så meget om at gø-

re børn og unge bevidste om, at de har et ansvar over for havmiljøet.

"Det handler om at starte en kultur hos børn. For en havmiljøvogter er jo ikke kun en, der samler op efter andre. Dem, der er medlem, er jo mennesker, der så heller ikke smider affald selv," forklarer Birgitte.

Kamma går til daglig i femte klasse og er den eneste havmiljøvogter i sin omgangskreds. Noget, hun til daglig ikke tænker så meget over, men hun kan godt mærke, at hun bærer kulturen med sig, hvor hun er.

"Jeg er jo ikke bedre end dem, men jeg tror, at jeg er bedre til at lægge mærke til skrald og rydde det op, end mine veninder er. Jeg tror, jeg tænker mere over det," fortæller hun.

For hende handler det ikke om at være rollemodel, men mere om at føle, at man hjælper, hvor man kan.

"Det er en rar følelse, når man smider en pose ud og ved, at man har gjort noget godt for miljøet," siger Kamma. ■

HAVMILJØ VOGTER

Hvis du har lyst til at blive havmiljøvogter, kan du læse mere og tilmelde dig gratis på www.havmiljovogter.dk. Det er muligt at tilmelde sit barn eller barnebarn som juniorhavmiljøvogter, hvis man selv er havmiljøvogter.

PIRATBEKÆMPELSE I GUINEABUGTEN

På daglig basis sejler flere end 30 danskkontrollerede skibe i Guineabugten, som plages af pirateri. Derfor er Danmark aktiv sammen med de vestafrikanske nationer om at bekæmpe truslen på havet.

AF EMMA KIRKETERP / VFK

VESTAFRIKA En februar dag i 2016 sejler tankskibet "Maximus" ud for Elfenbenskysten. Med lasten fuld af dieselolie og i et farvand, hvor sådanne tankskibe siden før 2008 har været mål for pirater, er "Maximus" netop dét: et oplagt mål. Ni bevæbnede kaprere går om bord på skibet, og i otte dage holder de besætningen som gidsler. Undervejs krydser skibet farvandene ud for først Ghana, så Togo, så østaten São Tomé og Príncipe, inden det når nigeriansk farvand, og soldater fra den nigerianske flåde boarder skibet og befrier besætningsmedlemmerne.

Eksemplet med "Maximus" understreger ikke kun en tendens af pirateri i Guineabugten, det understreger også vigtigheden af samarbejde på tværs af staterne langs den 6.000 kilometer lange kyststrækning fra Senegal i nord til Angola i syd, forklarer Danmarks maritime militærrådgiver i Nigeria, kommandør Søren Skovbjerg.

I 2008 rettede det internationale samfund blikket mod piratproblemet og den stigende maritime kriminalitet i Guineabugten. Hidtil havde indsatsen – inklusive Danmarks – med at bekæmpe pirateri været fokuseret omkring Adenbugten ud for Afrikas Horn, men da præsidenten i det vestafrikanske land Benin bad FN om hjælp, kom Guineabugten på dagsordenen. FN's Sikkerhedsråd vedtog resolutioner om, at det internationale samfund skulle hjælpe de vestafrikanske lande med at styrke sikkerheden til søs.

"Men man besluttede også, at indsatserne skulle være lokalt ejede, og at afrikanerne selv skulle komme med løsningerne, så de giver mening for dem," siger Søren Skovbjerg. Siden august 2017 har han arbejdet på Danmarks ambassade i den nigerianske hovedstad, Abuja, som udsendt maritim militærrådgiver fra det danske forsvaret. Før det – da Danmark med

blandt andet flådestyrker og flybi-drag jagtede pirater i Adenbugten – var han maritim militærrådgiver i Østafrika, nærmere betegnet Etiopiens hovedstad, Addis Ababa ved Den Afrikanske Union.

Mange søfarere berørt

Det seneste tal fra 2016 angiver 95 rapporterede piraterihændelser i Guineabugten, men Søren Skovbjerg påpeger, at antallet af hændelser er stærkt underrapporteret.

"Man skal være forsigtig med statistik, for hvis man ser på lang sigt, er der måske ikke så store udsving i antallet af hændelser. Men vi kan konstatere, at pirateri og væbnet røveri til søs stadigvæk eksisterer i Guineabugten og på et forholdsvis højt niveau. Vi kan se, at antallet af søfarere, der er berørt af de her hændelser, er steget," siger Søren Skovbjerg og henviser til, at i alt 1.921 søfarere var berørt af de 95 hændelser i 2016. I 2015 var tallet 1.225 søfarere.

"Det er jo et billede på, at mange søfolk bliver påvirket af det her. Alle er fokuserede på, at det er sikkert at sejle her," siger han. På daglig basis er der flere end 30 danskkontrollerede skibe i farvandet i Guineabugten, og dermed er der også stor interesse fra blandt andet erhvervet om at komme truslen fra piraterne til livs.

Ingen lov, ingen dom

Især Nigeria er blevet et hotspot for pirater. Ifølge en rapport fra ngo'en Oceans Beyond Piracy sker to tredjedele af den maritime kriminalitet i nigeriansk farvand. Forklaringerne skal dog ikke findes til søs, men inde på land.

For ifølge en rapport fra 2015 skrevet af seniorforsker ved Københavns Universitet Katja Lindskov Jacobsen i samarbejde med militæranalytiker Johannes Riber Nordby fra Forsvarsakademiet er nogle af de væsentligste årsager til pirateri regeringernes manglende fokus på maritim sikkerhed, korruption samt bevægelser, der kæmper for løsrivelse og

bruger pirateri som politisk aktivisme. Høj arbejdsløshed og fattigdom er også med til at gøre pirateri til en levevej.

Derudover er det også en faktor, at mange af de berørte stater slet ikke har en lovgivning, hvor ordet pirateri indgår. Og dermed mangler muligheden for at retsforfølge piraterne.

"Og så er der jo ingen fare ved at være pirat, hvis man ikke kan dømmes for det," siger Søren Skovbjerg. Kaprerne fra skibet "Maximus" er stadig ikke blevet retsforfulgt her mere end to år efter.

Derfor er juridisk vejledning også et af Danmarks fokusområder i den antipirateristrategi, som regeringen udarbejdede for årene 2015 til 2018. Her blev Guineabugten også for første gang et indsatsområde for den danske indsats mod pirateri.

Tre indsatsområder

Størstedelen af den danske indsats mod pirateri og væbnet røveri til søs i Guineabugten beror på kapacitetsopbygning. At rådgive

og træne vestafrikanernes flåder i at håndtere pirattruslen, så de i sidste ende kan selv. Overordnet set kører kapacitetsopbygningen i tre spor, hvor der er fokus på retsvæsen, på regionalt samarbejde og på det, der på fagsprog hedder Maritime Domain Awareness (MDA), som kort fortalt handler om at have overblikket og vide, hvad der foregår til søs. Maritime Domain Awareness er således essentielt i forhold til overhovedet at opfange piratangreb.

"Derudover er det også vigtigt at bygge kapaciteter op, der er med til at gøre noget ved hændelserne. Så nationerne rent faktisk også har en evne til at agere i forhold til en eventuel kidnapning eller anden form for piratangreb," siger Søren Skovbjerg.

Derfor har danske frømand siden 2016 trænet nigerianske og camerounske soldater i blandt andet kampsvømning og boarding af skibe, så de kan komme skibe, der er under angreb, til undsætning.

Derudover støtter Danmark –

som en del af sammenslutningen G7++ Friends of Gulf of Guinea – og Søren Skovbjerg også implementeringen af Yaoundé-processen, som groft sagt udstikker retningen for regionens indsats med at komme pirateri til livs og dermed styrke sikkerheden til søs. Dokumentet er opkaldt efter den camerounske hovedstad, hvor topmødet mellem de vestafrikanske og internationale parter blev holdt, og er blot et af de eksempler på lokalt forankrede initiativer, som er afgørende for, at kyststaterne lykkes med deres mission. I fællesskab.

Piraterne skifter taktik

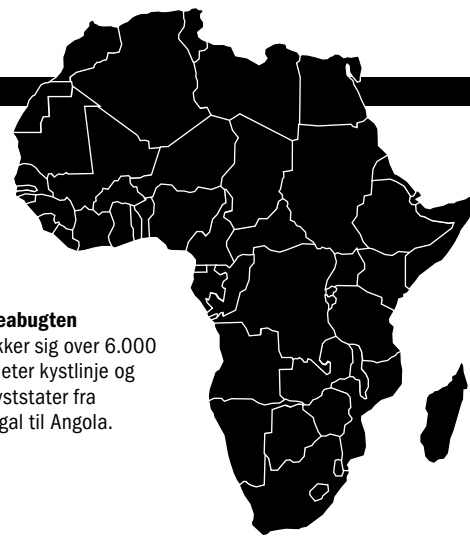
Tilfældet med "Maximus" er den seneste kapring af et tankskib, der har fundet sted i Guineabugten. Da oliepriserne var på sit højeste, var piraternes foretrukne taktik at gå om bord på tankskibe med olie som last, sejle dem længere ud fra kysten for derefter at flytte lasten over på et andet skib, kontrolleret af piraterne, og til sidst sælge olien på det sorte marked. En profi-

95

rapporterede
hændelser
i 2016

Træning af vestafrikanske styrker er en del af kapacitetsopbygningen, som Forsvaret bidrager med i bekæmpelsen af pirateri i Guineabugten. Foto: Anders V. Fridberg

Guineabugten
strækker sig over 6.000 kilometer kystlinje og 20 kyststater fra Senegal til Angola.

PIRATERI I GUINEABUGTEN

Pirateriet i Guineabugten spænder over forskellige typer hændelser.

I 2016 var der således:

46 mislykkede forsøg på angreb eller boarding.

18 kidnapninger.

13 røverier.

10 hændelser med mistænkelig adfærd.

Syv væbnede røverier.

En kapring med henblik på røveri af lasten.

1.921 søfarere var berørt af hændelserne.

To tredjedele af piratangrebene fandt sted i nigeriansk farvand.

Kilde: Oceans Beyond Piracy

tabel, men risikabel og omstændelig metode.

Da oliepriserne faldt omkring 2014, skiftede piraterne imidlertid taktik. Nu gik de over til kidnapninger af besætningsmedlemmer med krav om løsesum. Så sent som i februar 2018 blev 22 indiske søfolk holdt som gidsler i fire døgn, efter vestafrikanske pirater gik om bord på handelsskibet.

"Piraternes taktik kan hurtigt skifte. Det er også derfor, det er svært at bekæmpe pirateri. Det er jo en anden type operationer, flåden så skal lave og dermed have kapaciteten til," siger Søren Skovbjerg.

"De vestafrikanske flåder indstillede sig på at håndtere kapringer af store skibe ude på internationalt farvand, men så skiftede trenden til at være angreb på territorialfarvandet med hurtigtgående både, som forsvinder med besætningen ind i de mange del-takanaler. For flåderne handler det så om at omstille sig, og det er

Søren Skovbjerg er maritim militærrådgiver og holder til på Danmarks ambassade i Nigeria. Privatfoto

de måske ikke så hurtige til, som piraterne er."

Kommandør Søren Skovbjerg var maritim militærrådgiver i Den Afrikanske Unions hovedsæde i Etiopien i den periode, hvor Danmark var med til at bekæmpe pirateri omkring Afrikas Horn under Operation Ocean Shield.

Det var fra 2008 til 2016. Pirateriet udgik fra den ustabile og fejlslagne stat Somalia, plaget af både opløsning og terror.

Selvom pirateriet i Østafrika var forskelligt fra det, der nu foregår ud for de vestafrikanske kyststater, kan man sagtens lære af erfaringerne.

"For eksempel har vi lært, at det er vigtigt med lokalt forankrede initiativer, så der er et lokalt forum, der har ejerskab," siger Søren Skovbjerg. "Så at pirateri i Adenbugten og Guineabugten er to vidt forskellige ting, er en for hurtig konklusion. Vi kan sagtens lære af østkysten." ■

SIDSTE TEST AF DE AFGHANSKE OFFICERSKADETTER

Det vigtigste for de udenlandske mentorer på officerssskolen i Kabul er at få de afghanske instruktører til at vurdere kadetterne objektivt ud fra eksamen, tests og deres præstationer som førere på øvelserne. Kulturelt i Afghanistan ligger der dog lidt for mange subjektive vurderinger til grund for placeringen på holdet. Og det prøver mentorerne at gøre op med.

TEKST OG FOTO: NIKLAS M. BAY / PIO RSM

KABUL

Commission Course 11 er den ældste årgang på det afghanske officerssakademi Afghan National Army Officers Academy (ANAOA), og officerskadetterne udnævnes i slutningen af marts. De er i gang med deres sidste øvelse, der indeholder emner som oprørsbekæmpelse og angreb, der alt sammen foregår i et komplekst operativt miljø.

Den newzealandske staff sergeant Matthew W., mentor for de afghanske instruktører, kommenterer:

”Det er den kulminerende øvelse for hele tredje semester, og det er kadetternes sidste mulighed for at vise, at de mestrer de færdigheder og teknikker, som instruktørerne har lært dem igennem de seneste ni måneder.”

Øvelsen er instruktørernes sidste mulighed for at vurdere, om kadetterne er klar til at lede afghanske soldater, hvor selv den mindste fejl kan have fatale konsekvenser.

”På et tidspunkt i øvelsen ændres fokus. De dygtigste kadetter gennemfører det samme angreb for at opnå så god en præstation som muligt,” fortæller major Nikolaj, chefen for de danske mentorer på officerssskolen, og fortsætter:

”Der mangler anerkendelse af, at nogle af kadetterne mangler uddannelse, så der kan tages hånd om det. Der er behov for,

at de udvikles, så de kommer up to speed.”

Kerneopgave i RSM

En af kerneopgaverne i Resolute Support Mission (RSM) i Afghanistan er rådgivning og vejledning af afghanske instruktører på ANAOA. De danske soldater på ANAOA er en del af forskellige internationale mentorteam, hvor de skal vejlede og rådgive de afghanske instruktører.

”Vi optimerer instruktørens opgaveløsning med små ændringer, for vi ønsker at skabe den bedst mulige uddannelse og sikre, at kadetterne får det bedst mulige udbytte,” siger Nikolaj.

”Bataljonsstaben er meget kompetent. Sidste uge planlagde den en konkurrence, hvor kadetternes færdigheder blev testet og udfordret. Konkurrencen var hård og velgennemført. Et tydeligt bevis på, at de godt kan.”

Et er, hvad mentorerne ønsker, et andet er afghanernes eget formål.

”Under øvelsen afspejler kadetterne og instruktørerne akademiet for hele Afghanistan. Vi bliver nødt til at præstere godt, vi repræsenterer ANAOA. At fejle er ikke en mulighed, vi bliver nødt til at imponere,” siger en unavngiven instruktør, der bakked op af en kollega:

”Øvelsen har været hård og god træning. Vi har respekteret vores foresatte, og vi er nu endnu bedre, end da vi startede. Kadet-

terne har gjort deres job og vist, at de mestrer alt, hvad vi har lært dem. Jeg er stolt af kadetterne. De er stolte, selvsikre og nogle gode ledere.”

Den dygtigste kadet fremhævet

Generalmajor Jalandar Shah, chef for Marshal Fahim National Defense University, og brigadegeneral Sharifi, chefen for ANAOA, overværede øvelsens afslutning. Generalmajor Jalandar Shah fremhævede årgangens dygtigste kadet, der også ledte dagens angreb, og årgangens bedste skytte, der var en kvinde.

”Den bedste kvindelige skytte i afghanske kvinders historie: Hun er modig og stolt, hun er vores søster,” fortalte generalmajor Jalandar Shah og fortsatte:

”I træder nu ind i en ny del af jeres liv, hvor I tager del i ansvaret for Afghanistan.”

Når mentorerne udspørges om kadetternes udvikling på ni måneder ud af den 12 måneder lange uddannelse, er der ingen tvivl. Kadetterne har taget et kæmpe skridt i forhold til det uddannelsesniveau, de var på, da de startede. De er engagerede og spørger interesseret ind til taktik hos de danske mentorer. Major Nikolaj fortæller om en af de instruktører, han har vejledt i ni måneder.

”Major Mustafa er en dygtig officer, han er god til taktik, og han er god til at hjælpe kadetterne. Jeg ser ofte, hvordan han

støtter underførerne, jeg er stolt af ham.”

Og den danske kaptajn Jens fortæller:

”Vi kan se, at nogle af kadetterne er rigtig dygtige, mens andre halter en del bagefter. Et stort fokus for os er, at instruktørerne skal styrke de svage kadetter og ikke kun vise de stærke frem. Det er en proces, som vi har arbejdet på, og som forsætter med næste hold mentorer. Vi er langt fra i mål, men vi bevæger os i den rigtige retning.”

Major Nikolaj konstaterer:

”Det er deres skole, deres kadetter og deres fremtid.” ■

ANAOA

Marshal Fahim National Defense University ligger i Qargha-distriktet af Kabul, Afghanistan. Universitetet består af flere skoler og uddanner de fremtidige afghanske officerer og sergenter til den afghanske hær.

En af de skoler er Afghan National Army Officers Academy (ANAOA). ANAOA kaldes også Sandhurst in the Sand, som er en reference til, at akademiet er opbygget efter Royal Military Academy Sandhurst, der er den britiske model for uddannelse af yngre officerer.

EN FORSKER-SOLDAT I AFGHANISTAN

Forskeren Jakob Rømer Barfod er rejst til Afghanistan for at lave feltstudier blandt de danske soldater. Her vil han undersøge, hvordan ledelse foregår under ekstreme forhold.

TEKST OG FOTO: NIKLAS M. BAY / PIO RSM

FORSKNING

Hvis en forsker integreres med en gruppe topprofessionelle soldater, hvad kan man så opnå på lidt over en måned i Afghanistan? Det er nok ikke et spørgsmål, mange civile forskere har stillet sig selv. En grund kan være, at Afghanistan scorer lavt i en arbejdsmiljømåling, en anden kan være lukketheden om militæret og udfordringerne med at blive "one of the guys" eller simpelthen sikkerhedssituationen i landet.

Måske er det derfor, at major Jakob Rømer Barfod, ph.d.-studerende fra Copenhagen Business School (CBS), kan bryste sig af, at hans studie er et af de første af sin slags.

"Jeg undersøger ledelse under ekstreme forhold," forklarer Jakob Rømer Barfod. Derfor rejste han i slutningen af januar til Kabul for at lave feltstudier og interviewe de danske soldater, der bidrager til Resolute Support Mission i Afghanistan.

Jakob Rømer Barfod taler om ledelse un-

der ekstreme forhold på to måder: Den ene er ledelse i et miljø, hvor man er "fanget" og ikke kan komme hjem, lege med børnene eller spille fodbold og koble fra. Den anden er vilkårene, man skal lede under, beslutningerne, der skal træffes på sekunder, og som kan få fatale konsekvenser.

Interview med soldater

Bevæbnet med hjelmkamera, minimikrofon, notesblok og gevær M/11 har Jakob Rømer Barfod været ude med soldaterne og optage film og tage noter, både når de har kørt pansrede mandskabsvogne og gået i Kabuls gader. Bagefter har Jakob Rømer Barfod interviewet og fået sat ord på for eksempel følelser, og hvad soldaterne har tænkt, imens de har været på skarp mission. Ud fra Jakobs egne oplevelser, hans optagelser og noter, har han kunnet spørge ind til specifikke situationer, der er opstået under en opgaveløsning. Og det er blandt andet det, der gør studiet specielt.

"Når vi er på opgave, søger jeg at video-

optage der, hvor man kan sige, at der foregår ledelse. Jeg er interesseret i, hvad der sker i det øjeblik, noget uventet sker, og der skal træffes en her-og-nu-beslutning. Hvordan praktiseres ledelse, og hvad ligger til grund for de beslutninger, der træffes," siger Jakob Rømer Barfod om sit feltstudie.

Hvis en forsker integreres med en gruppe soldater, hvad kan man så opnå på lidt over en måned i Afghanistan? Hvis du spørger Jakob Rømer Barfod, så er svaret blandt andet cirka 100 siders tætskrevne feltnoter, cirka 4.000 minutters lydoptagelser, cirka 2.000 minutters videooptagelser og en uforglemmelig oplevelse.

Integreret forsker-soldat

Succesen i Jakob Rømer Barfods feltstudier afhænger alene af, hvor integreret han kan blive i en af Forsvarets topprofessionelle enheder, sikrings- og eskorteenheden Mobile Force Protection Team (MFPT).

"Civile forskere kan ikke bare lige tage

til Afghanistan og følge en enhed i en måned på afsiddede opgaver. Hvis de endelig fik lov, så har de udfordringen med accepten og tilliden for soldaterne. Den er altafgørende," forklarer han.

Som soldat ved Jakob Rømer Barfod nemlig selv, at det er altafgørende, at han ikke er den sidste mand, der er klar, glemmer sin pistol eller ikke har styr på sit udstyr. Ikke mindst skal han kunne reagere sammen med soldaterne, hvis der sker noget.

"Man må ikke ligge dem til last, ellers får du aldrig deres tillid," siger han.

Jakob Rømer Barfod skabte kontakten til MFPT tilbage i september 2017, hvor han tog på både øvelser og skydebane og trænede med soldaterne, så de kunne blive fortrolige med ham.

Til sidst i Jakob Rømer Barfods feltstudie var tilliden til soldaterne skabt, og deres holdning til forskeren var, at han var en soldat som dem, fortæller han. ■

MAJOR JAKOB RØMER BARFOD

Ud over Jakob Rømer Barfods daglige arbejde i Forsvaret, hvor han blandt andet fungerer som kursusleder og underviser ledere fra hele Forsvaret, så studerer Jakob på CBS. Forsvaret uddanner ikke selv forskere, så Jakob blev tilbudt at starte som studerende på CBS, så han i fremtiden kan levere international forskning i militærets rolle i nutidige såvel som fremtidige konflikter.

Jakob Rømer Barfods næste forskningsprojekt går ud på at undersøge ledelsen i et helikopterteam, der opererer fra et af Søværnets skibe i Nordatlanten. I en helikopter skal man reagere hurtigt, man skal kunne samarbejde, og hvis man reagerer forkert, så går det galt, forklarer Jakob Rømer Barfod.

Det estiske øvelsesterræn har flere træer og tættere skove, end soldaterne er vant til hjemmefra.

Hvide bukser og almindelig kampjakke gør, at soldaterne falder godt i et med omgivelserne. Fotos: Christer Haven

Køretøjer og infanteri samarbejdede under hele øvelsen. Fjenden er blevet spottet, og en maskingeværsskytte har lagt sig i stilling.

KAMPKLAR I KULDE OG SNE

De danske soldater i Estland har gennemført vinterens største øvelse i forbindelse med udsendelsen til NATO's enhanced Forward Presence (eFP).

AF MARTIN SCHMIDT JØRGENSEN / VFK

ØVELSE En gruppe gør holdt og knæler i den estiske skov. Den specielle vinterslørning med hvide bukser og almindelig kampjakke gør, at soldaterne smelter sammen med det hvide underlag og de mange træer, der står skulder ved skulder som en uendelig række af dominobrikker. Og de mange træer, tættere skove og den tunge sne kræver tilvænnning for soldaterne.

“Vi har skullet tilpasse vores manøvrer til forholdene, og vi har brugt de første dage af øvelsen på at træne, hvordan vi ind sætter os selv i et terræn, hvor der er meget sne og flere træer, end vi er vant til hjemmefra, samt hvordan vi får vores infanteri og vores køretøjer til at samarbejde,” siger premierløjtnant Mads, delingsfører i 2. deling i VIDAR-kompagniet, som det kaldes under udsendelsen til Estland.

Sne til knæene og temperaturer ned til minus 20 grader var forholdene for de danske soldater, da de i februar gennemførte vinterens største øvelse, Wintercamp,

sammen med estiske og britiske soldater. Øvelsen havde blandt andet til formål at teste materiel og udstyr i det koldere og mere ekstreme baltiske klima.

“Formålet er, at vi får øvet kompagniet i nogle andre rammer, end vi er vant til hjemmefra, samt at vi får trænet sammen med vores allierede enheder,” siger premierløjtnant Anders, næstkommanderende i VIDAR-kompagniet.

Klar til kamp

Øvelsen varer i lidt mere end en uge, og i dag er det de britiske infanterister, der agerer fjende. De danske soldater ved, at briterne har lagt sig i stilling et sted i terrænet. Langsomt og kontrolleret manøvrer de danske soldater sig gennem terrænet i den tunge sne med britiske køretøjer lidt bagude som støtte. En knyttet hånd ryger i vejret, og gruppen stopper og knæler. De estiske kontrollanter har indlagt et minefelt.

“Sikre her, og lad os få de britiske køretøjer op for at rydde området,” lyder det.

Det koldere og anderledes miljø lader ik-

ke til at have den store indflydelse på soldaternes arbejde. Efter lidt tilpasning til omgivelserne og et par øvelser, der skal vænne soldaterne til terrænet, ligner det enhver anden øvelse herhjemme, blot med flere frostgrader og mere sne.

“Selvom vi er indsat i et andet miljø, end vi er vant til hjemmefra, så er det godt at se, at niveauet stadigvæk er højt, og at vi har mulighed for at tilpasse vores procedurer til et nyt terræn og et nyt miljø,” siger premierløjtnant Mads.

Øvelse i stor ramme

I det fjerne kan man høre skud i massevis. De andre delinger er røget i føling. 2. deling har endnu ikke mødt den britiske fjende. Men efter at have vandret mange kilometer i den knæhøje sne, får de endelig øje på briternes stilling. Maskingeværsskytterne lægger sig i stilling og sender salver af løse skud mod en fjende klædt helt i hvidt. Skudene skaber en stor, hvid sky af løs sne.

En af de manøvrer, der er blevet trænet meget i løbet af dagen, er op- og afsidning på

køretøjer, som skal tilpasses de udfordringer, den megen sne giver. Men den samlede øvelse i at arbejde på kompagniniveau er en stor udfordring i sig selv. Der skal koordineres og planlægges på et større plan, end blot inden for den enkelte deling.

“Så snart vi begynder at arbejde ud over én deling, så tager tingene noget tid. Vi skal blandt andet tænke over, hvordan vi ind sætter os selv, og hvor lang tid manøvrerne rent faktisk tager. Vi er nødt til at vente på, at der kommer engelske ingeniør-assets, og der er estiske forbindelsesofficerer, som skal sørge for, at der bliver holdt noget kontakt,” siger premierløjtnant Mads.

Ikke lang tid efter angrebet på den britiske fjende får solens stråler svært ved at finde vej ind gennem de mange træer. Øvelsen er slut for i dag, og soldaterne skal slå lejre for natten, inden mørket for alvor skyller ind over det estiske øvelsesterræn.

“Det går lige med at holde varmen. De minus 20 grader i nat var lidt slemme, men drengene er glade, og det er jeg også,” siger premierløjtnant Mads. ■

Frømand del af Operation Sea Guardian

MIDDELHAVET: I begyndelsen af april gik en styrke fra Frømandskorpset om bord på den hollandske fregat "Karel Doorman", hvor de indtil juni vil være en del af den hollandske Operation Blue Waves. Fregatten er standby-force på NATO's Operation Sea Guardian i Middelhavet. Operation Sea Guardian har blandt andet til formål at bekæmpe maritim terror i Middelhavet samt at opbygge og vedligeholde NATO's maritime billede i regionen og lave regional maritim kapacitetsopbygning. "Formålet med Operation Sea Guardian er at styrke den maritime sikkerhed i Middelhavet og reducere risikoen for, at trusler fra middelhavsområdet spredes til resten af Europa og Danmark," siger oberst Michael Hyldgaard, der er vicechef ved Specialoperationskommandoen. ■ / JL

Bæretilladelse givet for baltisk medalje

DEKORERING: Hendes Majestæt Dronningen har givet tilladelse til, at danske soldater kan bære medaljen "NATO Baltic Air Policing Mission Medal", på dansk kaldet "baltisk afvisningsberedskabsmedalje". De baltiske lande giver medaljen til de soldater fra Flyvevåbnet, som er en del af kampflybidraget, der flyver afvisningsberedskab, kaldet Baltic Air Policing (BAP). Modtagerne skal have været udsendt til BAP i minimum 30 dage. Bæretilladelsen betyder, at soldaterne kan bære den baltiske medalje uden selv at skulle søge om tilladelse, som det ellers er tilfældet med udenlandske medaljer og dekorationer. ■ /EKN

KVINDELIGE SOLDATER VISER VEJEN

Kvinder i Hæren er en selvfølge for de danske soldater i Irak. Udsigten til samme ordning vækker til gengæld bekymring hos det britiske infanteriregiment 3 Scots. Så vores britiske samarbejdspartnere i Irak lytter meget interesseret til de danske soldaters erfaringer.

TEKST OG FOTO: MORTEN KRUSE / PIO OIR

IRAK Nogle vil måske smile lidt ved tanken om, at udsigten til kvinder i kampenhederne giver anledning til bekymring blandt britiske befalingsmænd. Kvinder har i Danmark kunnet melde sig til Forsvaret siden 1962, og siden 1988 har der været komplet funktionel ligestilling mellem kønnene. I den engelske hær har kvinder støttefunktioner, men der har aldrig været kvinder i infanteriet ved kamptropperne. Forandringen udfordrer derfor kulturforståelsen og en række fordomme hos vores engelske samarbejdspartnere, 3 Scots i Irak. Derfor havde enheden anmodet OIR hold 7 om at videregive erfaringer med kvinder i kamptropperne.

Som velvilligt svar inviterede danskerne til en erfaringsudveksling i møderummet "Bodegaen". Befalingsmændene fra 3 Scots udviste stor interesse, og enkelte måtte endda stå i døren til mødelokalet for at kunne lytte med.

Tre ting ændrer sig

Oberstløjtnant Jesper Møller-Pedersen indledte med erfaringer fra Jydske Dragonregiments rekruttering og fastholdelse af kvindelige soldater, samt hvad man har gjort for at øge andelen af kvinder. Personligt havde han bemærket tre ting, som ændrer sig, når der er kvinder i en militær enhed.

For det første taler mændene lidt pænere, samtaleemnerne er lidt anderledes, og mændene lægger større fokus på oprydning og egen hygiejne. For det andet er der ofte forskel på, hvad kvinder og mænd by-

der ind med, når en enhed skal løse en opgave. Det kan være en fordel og giver nye perspektiver på problemstillinger og alternative løsningsmuligheder. For det tredje kan det ikke undgås, at mænd og kvinder bliver forelsket i hinanden. Til det sidste punkt sagde han:

"Når man er på arbejde, så er man på arbejde. Men hvad soldaterne gør i deres fritid, er ikke et anliggende for hverken chefen, regimentet eller hæren."

Fire kvindelige danske soldater gav en kort præsentation af sig selv og deres karriere i Forsvaret efterfulgt af deres egne erfaringer. Konstabel Frost fra Gardehusarregimentet fortalte, at mænd og kvinder bliver bedre til at hjælpe hinanden og se hinanden som kollegaer, når de har haft fælles indkvartering som værnepligtige. Afslutningsvis gav hun 3 Scots et godt råd og en kommentar, der fik et smil frem hos alle.

"Gentlemankomplekset er tegn på, at mænd er godt opdraget. Men hvis du ikke vil holde en dør for din mandlige kollega, så skal du heller ikke gøre det for en kvindelig kollega."

"Jeg blev overrasket over, at mændene på kontoret sladrer meget mere, end kvinder nogensinde har gjort," sagde konstabel Frost.

På lige vilkår med mændene

Oversergent Denise er næstkommanderende i en infanterideling, og hendes holdning var klar:

"Hensyn bliver kun opfattet negativt, og der findes ikke kvinder og mænd i forsvaret. Kun soldater. Hvis man ikke kan leve

Oversergent Denise er næstkommanderende i en infanterideling

op til kravene, så skal man ikke være her, ligegyldigt om man er mand eller kvinde."

Konstabel Josefia er kører og vognkommandør på en pansret mandskabsvogn i en infanterigruppe. Hun bekræftede, at hun ikke havde fysiske udfordringer med at bestride sin funktion. Endvidere fremhævede Josefia, at det ikke var noget problem for hende at håndtere gruppens tungeste våben eller gennemføre den ellers fysisk

krævende vedligeholdelse på den pansrede mandskabsvogn.

Konstabel Mathilde er infanteridelins sygehjælper og deltager på lige vilkår og med den samme udrustning som de øvrige. Mathilde kan sagtens følge med, og hun har i øvrigt ry for at være en meget dygtig sygehjælper. Det var tydeligt, at dette var en overraskelse for nogle af de fordomsfulde blandt tilhørerne. ■

DESIGN AF DE NYE TUNGE MORTÉRER FINPUDSES

TUNG MORTÉR

Der indkøbes 15 nye tungmortérer af typen CARDOM 10, 120 mm fra østrigske ESLAIT.

De tunge mortérer indbygges i Hærens nye pansrede mandskabsvogn Piranha 5, der bygges af GDELS-MOWAG, Schweiz.

Den nye tunge mortér er som artillerisystemet CAESAR 8x8 autonom, mens selve ladningen er semiautomatisk. Besætningen består af fem soldater, heraf en kommandør.

Systemet har en rækkevidde på op til ni kilometer, og den kan afgive ild 360 grader rundt.

CARDOM 10 er udstyret med en mundingshastighedsmåler, som er med til at forbedre systemets præcision.

Hvert tungmortérssystem forventes at kunne medbringe op til 50 skud.

De to første færdige tungmortérssystemer ankommer til Oksbøl i foråret 2019. De resterende systemer leveres i takt med levering af Piranha 5 til Hærens enheder. De tunge mortérer vil alle tilgå 1. Artilleriafdeling i Oksbøl og skal udgøre kampbataljonens primære indirekte ildstøttemiddel.

Tungmortér indbygget i Piranha 5 (ikke endelig version).

I starten af marts var brugere fra Hærens Kamp- og Ildstøttecenter sammen med projektgruppen fra Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse på besøg hos leverandøren af de kommende nye tunge mortérssystemer til en såkaldt wooden mock-up, som grundlag for den endelige indretning og placering af udstyr.

AF CAMILLA ADAMS / FMI

TUNG MORTÉR

Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse har skrevet kontrakt på køb af 15 nye tungmortérer af typen CARDOM 10, 120 mm. Den tunge mortér skal bygges ind i den bagerste del af Hærens nye pansrede mandskabsvogne, Piranha 5, hvor der bygges to store luger, som åbnes, når systemet skal afgive ild. Indretning af mandskabsrummet adskiller sig væsentligt fra de øvrige Piranha 5-varianter, og det var derfor denne del af køretøjet, som i starten af marts var i fokus ved en såkaldt wooden mock-up.

”Udgangspunktet er de operative behov og en såkaldt brugerspecifikation. Det omsættes til en kravspecifikation, og dertil udarbejder Hærens brugere en liste over det udstyr, der er brug for, og hvor det ønskes placeret i køretøjet. Med det afsæt bygger leverandøren en kopi af mandskabsrummet i træ, hvor udstyret er placeret så optimalt

som muligt i forhold til kravene. Derved har brugerne mulighed for at afprøve, om sæder, kommunikationsudstyr, skærme med mere sidder, hvor det skal,” forklarer oberstløjtnant Søren Høst, chef for Forretningsområde Kampstøtte i Kapacitetsansvarlig Land (KALA).

Bygges ind i Piranha 5

Den nye tunge mortér er semiautomatisk og betjenes af en femmandsbesætning. Den kan skyde op til ni kilometer 360 grader rundt. Når granaterne skydes af sted fra den tunge mortér, giver det et tryk på 40 tons i den store vogn. CARDOM 10 er udstyret med en mundingshastighedsmåler, som er med til at forbedre præcisionen. Hvert system forventes at kunne medbringe op til 50 skud, og de tunge mortérssystemer vil – som det moderne artilleri – kobles op på det kommende digitale ildledelsessystem.

De to første tunge mortérer leveres i september i år. Herefter skal de direkte videre til GDELS-MOWAG, som er

producenten af Piranha 5, hvor de bliver bygget ind i mandskabsrummet på den pansrede mandskabsvogn.

”Piranha 5 er jo et nyt køretøj, men konceptet med at indbygge en 120 mm mortér i et tilsvarende køretøj er kendt fra blandt andet det amerikanske forsvar,” fortæller Søren Høst.

Soldaterne gøres klar til test

I mellemtiden uddannes mekanikere og instruktører, så de er klar til at tage imod de to første færdige systemer (CARDOM 10 indbygget i Piranha 5), når de ankommer til Oksbøl i foråret 2019. Mens soldaterne gennemtester de nye tunge mortérer i Oksbøl, bliver de sidste 13 morterer produceret og bygget ind i Hærens nye pansrede mandskabsvogne hos GDELS-MOWAG.

De 15 tunge mortérssystemer implementeres i takt med levering af Piranha 5 til Hærens enheder, men skal alle overdrages til soldaterne i 1. Danske Artilleriafdeling i Oksbøl. ■

Wooden mock-up. Fotos: FMI

STATUS PÅ INDKØB AF NYT ARTILLERI

CAESAR 8x8.
Foto: NEXTER Systems

De nye artillerisystemer til Hæren planlægges leveret ved udgangen af 2019. Lige nu arbejder projektet på højtryk med finjustering af designet, inden artillerisystemerne skal gennem test på både fransk og dansk grund.

AF CAMILLA ADAMS / FMI

ARTILLERI Hos Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI) er projektkontoret i Kapacitetsansvarlig Land (KALA) sammen med en række eksperter og brugerrepræsentanter i fuld gang med at finpudse designet på det nye artillerisystem. Der indkøbes til en start 15 styks CAESAR 8x8, som produceres af det franske firma NEXTER Systems. Fokus er nu på at færdiggøre design og efterfølgende gennemføre tests, inden serieproduktionen sættes i gang. Et væsentligt skridt i denne proces er integration af det såkaldte Government Furnished Equipment (GFE). GFE er en fælles betegnelse for det danske udstyr, Forsvaret selv vælger at integrere i køretøjet. Her er tale om alt lige fra våbenholdere til skærme, radiosystemer og antenner.

”Implementering af Hærens Taktiske Kommunikati-

onsnetværk (HTK) er en væsentlig del af GFE og nødvendigt for, at artillerisystemerne kan tale sammen med Hærens øvrige enheder, og en væsentlig forudsætning for, at CAESAR kan kobles op på det kommende digitale ildledelsessystem (THOR),” forklarer projektleder på artilleriprojektet Carsten Kokborg fra KALA.

Men det er ikke kun den indvendige del af kabinen, som skal tilpasses soldaternes behov. Også på ydersiden arbejdes der med de sidste justeringer af designet, så den lever op til brugernes krav. Der skal blandt andet monteres en ringmount med maskingevær på toppen af førerhuset og dag-og-nat kameraer, der skal hjælpe føreren i mørke og nedsat sigte.

Artillerisystemer testes grundigt igennem

Den første test, artillerisystemet skal igennem, er en såkaldt blast test, der tester førerhusets evne til at modstå eksem-

pelvis en vejsidebombe. Denne test gennemføres ved NEXTER Systems i starten af 2019. Herefter venter den såkaldte Factory Acceptance Test (FAT), som også gennemføres af NEXTER Systems, men i samarbejde med projektkontoret og Hærens brugere.

Derefter ankommer de første to artillerisystemer til Danmark, hvor både undervogn og kanon endnu en gang gennemtestes, denne gang på heden i Oksbøl. Her vil input fra soldaterne indgå som en væsentlig del af vurderingen af, om systemerne lever op til kravene. Men inden brugerne er klar til at køre rundt i de nye artillerisystemer, skal de gennemføre tre ugers koncentreret uddannelse, hvor de lærer at køre, betjene og affyre systemerne.

Alle 15 nye artillerisystemer forventes leveret ved udgangen af 2019. ■

BRUGERNE SÆTTER DERES FINGERAFTRYK

TEKST OG FOTO: CAMILLA ADAMS / FMI

TEST ”Er der plads til, at soldaten kan få fat i hovedafbryderen?”. ”Vi skal sikre, at der er frit udsyn.” ”Denne placering er hensigtsmæssig i forhold til kablerne.” ”Kan kommandøren nå at betjene skærmen herfra?”. Sådan lød det, da projektgruppen for indkøb af nye artillerisystemer gæstede NEXTER Systems’ hovedkvarter i Satory syd for Paris i slutningen af marts. De mange spørgsmål og kommentarer, som fløj igennem luften, var et led i en ivrig diskussion mellem eksperter og brugerrepræsentanter fra Hærens Kamp- og Ildstøttecenter (HKIC), Telegrafregimentet (TGR), KALA og ingeniører fra NEXTER Systems ved 3D-sessionen, som var en vigtig aktivitet i færdiggørelse af designet på den nye CAESAR 8x8-artilleripjece. Ved hjælp af avanceret 3D-teknologi kunne brugerne fra projektgruppen vurdere, om udstyret i kabinen på køretøjet var placeret, som det skulle.

Sparer tid

Formålet med 3D-seancen har været at placere det danske udstyr (GFE), så det er korrekt placeret og samtidig brugervenligt. Ved hjælp af den virtuelle kabine kunne brugerne hurtigt konstatere, at en dataradio og en såkaldt Sotas-boks var uhensigtsmæssigt placeret. Derudover var der problemer med platformen til ”12.7 skytten”, som på grund af en køleboks ikke kunne justeres i højden.

”Det er lidt ligesom at trykke på en tube. Hver

gang vi trykker ét sted, flyder det bare et andet sted hen. For at gøre det muligt at lave en justérbar platform frem for en fast måtte vi flytte på køleboksen. Derefter skulle dataradioen og Sotas-boksen også flyttes. Men for at vi kunne flytte på det, skulle vi flytte en vandvarmer, som igen betød, at vi måtte finde en bedre placering til nogle ammunitionsboks. Men det lykkedes os at få det hele på plads til sidst,” fortæller oversergent Morten fra HKIC og fortsætter:

”Nu synes jeg faktisk, at vi har fået lavet et brugervenligt koncept. Nu har vi noget at køre videre med, så NEXTER kan komme i gang med at bygge prototypen, så vi kan se, om vi er kommet i den rigtige retning. Men det synes jeg, vi er.”

Ekspertise er vigtig

Som den projektansvarlige ved Hærens Kamp- og Ildstøttecenter deltog major Michael også i 3D-sessionen. For ham er det afgørende, at alle relevante hensyn inddrages – ikke bare input og viden fra andre afdelinger ved HKIC, men også fra andre tjenestegrene i Hæren.

”Ved integration og placering af kommunikationsudstyret i kabinen var det super vigtigt at have repræsentanten fra Telegrafregimentet med til 3D-session. Han bidrog med sin erfaring fra andre projekter og ikke mindst sin tekniske indsigt,” forklarer Michael.

Valg af udstyr faldet på plads

I løbet af de to dage, hvor alle intensivt diskuterede placeringen af GFE-udstyret i køretøjerne,

En af brugerne med 3D-briller i kabinen.

lykkedes det brugerne at få valg af udstyr samt dets placering fastlagt.

”En 3D-session tjener bestemt et vigtigt formål. Den sparer tid og reducerer risikoen for såkaldte tilbageløb. Den giver også mulighed for, at brugernes erfaring og viden inddrages tidligt i processen gennem direkte dialog mellem ingeniører fra NEXTER og brugerne. Resultatet er nu et gennemarbejdet forslag til indretning af kabinen og dermed et fælles grundlag for opbygning af en prototype og endelig kontrol ved et såkaldt critical design review i efteråret,” slår oberstløjtnant Søren Høst, chef for Forretningsområde Kampstøtte i Kapacitetsansvarlig Land, fast. ■

ARTILLERI

Der indkøbes til en start 15 styks CAESAR 8x8 artillerisystemer. Leverandøren er NEXTER Systems, Frankrig.

Artillerisystemerne er autonome og udstyret med en otte meter lang 155mm/52caliber kanon, som kan skyde og bekæmpe mål på over 40 kilometers afstand. CAESAR 8x8 betjenes af fire soldater, heraf en såkaldt kanonkommandør.

Undervognen leveres af tjekkiske Tatra og har en længde på cirka 12,3 meter. Køretøjet har træk på alle otte hjul og leveres med en fuldautomatisk gearkasse samt individuel luftaffjedring.

De nye artillerisystemer planlægges leveret til 1. Artilleriafdeling i Oksbøl ved udgangen af 2019 og skal udgøre brigadeniveauets primære indirekte ildstøttemiddel.

FORSKER VED FORSVARSAKADEMIET:

AFGHANISTANS FREMTID LIGGER I DET REGIONALE PERSPEKTIV

15 år med militær tilstedeværelse, enorme beløb, flere end 40 dræbte soldater og voksende grupper af flygtninge. Få andre tredjeverdenslande har fyldt så meget i Danmark som Afghanistan og de omkringliggende lande i de seneste små 20 år. Alligevel springer bomberne med jævne mellemrum i Kabul, Pakistan er urolig, og Iran er fortsat en kontroversiel nabo mod vest.

FOTO: KIM GRÜNBERGER

AF THOMAS JERICHOW / FAK

INTERVIEW

NATO og Danmark er stadig til stede i og omkring Afghanistan med både soldater, udvikling og den store tegnebog. Men hvordan går det med udviklingen i regionen? Forsvarsavisen har spurgt forsker David Vestenskov fra Forsvarsakademiet om, hvad der sker i regionen lige nu, hvor de største udfordringer ligger, og hvordan han ser Vestens rolle i at stabilisere Centralasien i de kommende år.

Er Afghanistan mere stabilt i dag, end det var for fem år siden?

”Afghanistan er ikke mere stabilt, end det var for fem år siden. Ikke hvis man måler på frekvensen af konventionelle angreb og terrorangreb. Regeringen har også tabt kontrollen med flere større tyndtbefolkede områder. Faktisk vurderes det, at omkring 50 procent af Afghanistan ikke er under fuld regeringskontrol.

Også den politiske situation er i dag mere ustabil, end den var for fem år siden, hvilket ikke mindst skyldes den politiske konstruktion, man lavede efter seneste valg. Her tvang man to kandidater til at samarbejde, hvilket gjorde det sværere for præsident Ghani at handle.”

Hvem fortsætter med at slå, og hvad vil de opnå?

”En række forskellige oprørs- og terrorbevægelser har stadig noget at vinde ved at kæmpe og gør det. I Vesten kalder vi dem ofte bare Taleban, men reelt har Taleban udviklet sig til et franchisebegreb, som større eller mindre grupper kan købe sig ind på, hvis de finder det opportunt.

Der er mange grupperinger og mange dagsordener. Fra et strategisk perspektiv og helt ned til lokale aktører med meget lokale formål.”

Du har arbejdet meget med at se på hele regionen. Ikke bare Afghanistan. Hvorfor?

”Det er, fordi stabiliteten i Afghanistan hænger tæt sammen med landets to store naboer, Iran og Pakistan. Begge lande har stærke interesser i, hvordan Afghanistan udvikler sig. Hvis ikke de interesser bliver tilgodeset, er det svært at se Afghanistan blive mere stabilt.

Begge lande er, både i kraft af deres geografi og deres militære styrker, i stand til at påvirke udviklingen i Afghanistan i både positiv og negativ retning. Uden dem har jeg svært ved at se en stabil udvikling i Afghanistan.”

Pakistan nævnes ofte som en nøgleaktør i regionen. Hvorfor?

”Pakistans værste mareridt er Indien på den ene side og et fjendtligt Afghanistan på den anden. Det vil være et omringningsscenarie

for pakistanerne, som de ikke kan leve med.

Samtidig har store dele af den pakistanske befolkning sympati for Taleban, som de ser som islamiske frihedskæmpere. Det udfordrer den pakistanske ledelse politisk. På den ene side er Pakistan allieret med Vesten i kampen mod islamistisk terror, men samtidig vil man ikke i direkte opposition til stærke kræfter i det pakistanske samfund. Det kan trække krigen i Afghanistan ind i Pakistan.”

Har USA og Vesten undervurderet naboerne og især Pakistans betydning for stabilitet i Afghanistan?

”De har i hvert fald undervurderet de sikkerhedspolitiske udfordringer, som Pakistan står med. Pakistan er et stort land med næsten 200 millioner mennesker, et stærkt militær og træde til hele regionen. Selvfølgelig har der hele tiden været klare pakistanske interesser, og de har ikke altid været i harmoni med amerikanernes.”

Præsident Donald Trump vil skære markant i støtten til Pakistan. Hvad vil det betyde?

”Det kan skubbe pakistanerne længere væk fra at støtte op omkring en amerikansk ledet stabilisering af Afghanistan. Uden pakistansk engagement vil det være meget svært at kontrollere de vigtige grænseområder mellem Pakistan og Afghanistan, og samtidig vil

mindre støtte fra USA også tvinge Pakistan til at søge andre nationale og internationale partnere for at sikre sig selv.”

Dit seneste forskningsprojekt handler om pakistanske koranskoler. De såkaldte madrasaer. Hvorfor er de vigtige?

”Den pakistanske befolkning er meget religiøs. Samtidig er befolkningen meget opdelt i en elite og resten. Koranskolerne skaber uddannelsesmæssige parallelsamfund, som er svære at integrere. Samtidig udgør de fundamentet for en religiøs indoktrinering, som viser sig i en antivistlig holdning, og i værste fald producerer de hellige krigere.”

Du argumenterer gerne for en regional tilgang til stabiliseringen af Afghanistan og dets naboer. Hvorfor er det så vigtigt?

”En bæredygtig løsning kræver, at især Iran og Pakistan er med. Jeg kan simpelt hen ikke se Afghanistan stabilt, uden at de to store naboer støtter op om projektet. En afgørende faktor bliver, om det lykkes at styrke både formelle og informelle kontakter mellem de tre lande. Også selvom det medfører løsninger, der ikke er i harmoni med vestlige værdier. En af de største udfordringer på det område er, at stort set hele den afghanske hær er betalt af Vesten, hvilket i iransk og pakistansk perspektiv medfører en afghansk

FOTO: FAK

DAVID VESTENSKOV

David Vestenskov har arbejdet med freds- og stabiliseringsprojekter i Afghanistan og Pakistan siden 2014. Hans seneste forskningsprojekter er:

THE ROLE OF MADRASAS: Assessing Parental Choice, Financial Pipelines and Recent Developments in Religious Education in Pakistan & Afghanistan

Vestenskov, D., 2018, København:
Royal Danish Defence College.

BILATERAL RELATIONS ON THE MEND: Transforming the Mosaic of Opportunities into Policies of Stability and Reconciliation between Afghanistan & Pakistan

Vestenskov, D. & Hasan, R., 2018, København:
Royal Danish Defence College.

Projekterne og andet materiale kan findes og downloades via fak.dk (<http://www.fak.dk/forskning/tema/Pages/A-Region-in-Turmoil.aspx>)

Løbende information om udviklingen i Afghanistan, Pakistan og den omkringliggende region fås ved at følge ham på twitter: **@DavidVestenskov**

sikkerhedspolitik ført alene på baggrund af vestlige og især amerikanske interesser.”

Hvor kan Danmark gøre en forskel i udviklingen de kommende år?

”Man skal ikke undervurdere, at små lande uden en historie i regionen kan spille en rolle. Derfor skal vi fortsætte med at identificere områder, hvor vi som et lille land kan understøtte dialog, udvikling og tillid i regionen. I et militært perspektiv skal vi fortsætte med at indsætte Forsvarets kompetencer og troværdighed i opbygningen af den afghanske hær, så den på sigt bliver en troværdig samarbejdspartner i regionen.”

Bliver der nogensinde fred i Afghanistan?

”Nok ikke i dansk forstand, men det kan blive fredeligere, end det er i dag. Det vil dog kræve en fortsat vestlig tilstedeværelse i mange år endnu.” ■

SÅ KOM DER LIV PÅ FLYVEVÅBNETS NYE SKOLE

Flyvevåbnets Officersskoles (FLOS) nye lokaler på Forsvarsakademiet i København er gået ind i det nye år med liv og glade dage. For første gang siden flytningen af FLOS fra Jonstruplejren er de fleste af lokalerne i brug.

FOTO: FAK

AF **THOMAS JERICHOW** / FAK

FLYTNING

Ved årsskiftet overtog klasse Eagles 18 kadetter FLOS' lokaler på Svanemøllens Kaserne fra klasse Dusters fire kadetter. Dermed er skolens største lokaler nu i brug. Samtidig er billeder og anden militær udsmykning kommet på plads, så den nye officersskole præsenterer sig selv. Blandt de mere markante

indslag er en model af Danmarks fremtidige kampfly, F-35, i størrelsesforholdet 1:10, som pryder skolens store mødelokale.

”Det er rigtig tilfredsstillende at se skolens nye lokaler få liv og ny indretning. Jeg er sikker på, at flytningen til Svanemøllens Kaserne bliver en succes for Flyvevåbnets Officersskole,” siger chefen for FLOS, oberst H.C. Enevold.

Fra 2019 bliver der to klasser kadetter

i FLOS' bygning på kasernen. Samtidig er det planen, at Søværnets Officersskole (SOS) flytter ind i en af de andre bygninger på Svanemøllens Kaserne, hvilket oberst Enevold ser frem til.

”Vi glæder os til, at studiemiljøet her på Svanemøllen bliver endnu mere dynamisk med SOS' ankomst. Det tegner godt,” siger oberst Enevold. ■

FORSKERNE FRA VETERANCENTRET SKRIVER VINDERARTIKEL

Veterancentrets forskere har sammen med forskere fra blandt andet Syddansk Universitet skrevet årets bedste artikel i 2017. Artiklen får ros for at være innovativ og provokerende.

AF **KAREN DAHLIN** / VETC

HÆDER

Det europæiske tidsskrift inden for traume- og stress-forskning European Journal of Psychotraumatology har kåret årets bedste artikel blandt 56 indstillede artikler. Artiklen har Karen-Inge Karstoft, Anni B.S. Nielsen og Søren Bo Andersen fra Veterancentret været med til at skrive. Den blev valgt ud fra, at der er gjort gode metodevalg, den er klinisk-praktisk relevant, innovativ, globalt relevant, er teoretisk avanceret inden for sit felt og ikke mindst provokerende.

To systemer blev testet

Forskerne har undersøgt diagnosticeringen

og forekomsten af posttraumatisk stresslidelse (PTSD) i to forskellige diagnosesystemer: Det amerikanske DSM-5 og det foreslåede ICD-11, der skal afløse det nuværende europæiske diagnosesystem ICD-10. De har nogle forskellige parametre, som de måler på, og nogle krav for, hvad der skal udløse en diagnose.

”Konklusionen af undersøgelsen er, at ICD-11, der — interessant nok — inddrager færre symptomer i diagnosen af PTSD, ser ud til at være bedst egnet til at ramme personer med PTSD,” siger Anni B.S. Nielsen.

Æren at varme sig på

Artiklen er et vigtigt bidrag til at forstå, hvorfor der kan være forskel i forekomsten

af PTSD vurderet med forskellige diagnosesystemer, og hvilke mulige problemer der er i diagnosesystemernes vægtning af, hvilke symptomer der skal være til stede.

”Som forsker er det en stor ære at have været med til at skrive årets artikel, der udløser prisen. Der følger dog ingen penge med. Prisen medfører dog, at tidsskriftet omtaler artiklen i en leder, og der gives et diplom til førsteforfatteren, adjunkt Maj Hansen fra Syddansk Universitet,” siger Anni B.S. Nielsen.

I undersøgelsen indgik flere end 4.200 personer fordelt på kroniske smertepatienter, universitetsstuderende og militært personale efter hjemkomst. ■

NÅR PÆREN BLINKER, BÆRER DET FRUGT

I Forsvaret kan en rigtig god idé blive belønnet med en pengepræmie, hvis den bevisligt medfører besparelser.

Fire mekanikere fik så god en idé, at de nu modtager den størst mulige belønning på 200.000 kroner til deling, og også andre steder nyder teknikere fra Forsvaret frugterne af at have brugt pæren på kreative idéer.

Finmekaniker og optiker Stig skiller mounts ad.

AF IDA SKRIVER OLESEN / VFK / FOTOS: LARS BØGH VINTER

Slørspecialisterne fra Brødeskov sparer 17 mio. kroner

Blanding af støv, sand og våbenolie, der uundgåeligt grides rundt i soldaternes gevær over længere tid, kombineret med geværets gentagne rekyl danner slør i sigtet. Derfor ender tusinder af sigter og de mounts, de er monteret på geværet med, hos Forsvarets Hovedværksteder i Brødeskov. Udskiftningen i forbindelse med slitagen var tidskrævende og kostbar og irriterede de fire kollegaer Niels, Per, Stig og John. Hos den canadiske sigte-producent ELCAN havde man opfundet en fjederanordning, som rettede op på sløret. Opfindelsen inspirerede de fi-

re kollegaer til at udvikle en måde at regulere og genanvende en stor del af de ellers kassable sigter og mounts. Med to små stålkugler, to fjedre og en pinolskrue monteret på de renoverede mounts sørger fjederpåvirkningen for at tvinge sigtet på plads efter et affyret skud og derved optage sløret. Kikkertsigtet forbliver derved i sin oprindelige position, og skytten rammer derved også rigtigt næste gang.

Det tog flere år at udvikle værktøj og metoder, inden de fire håndværkere i Brødeskov havde en godkendt serieproduktion på

plads, og modifikationen bevisligt medførte en besparelse for Forsvaret. Fremadrettet bliver den på 17 millioner kroner.

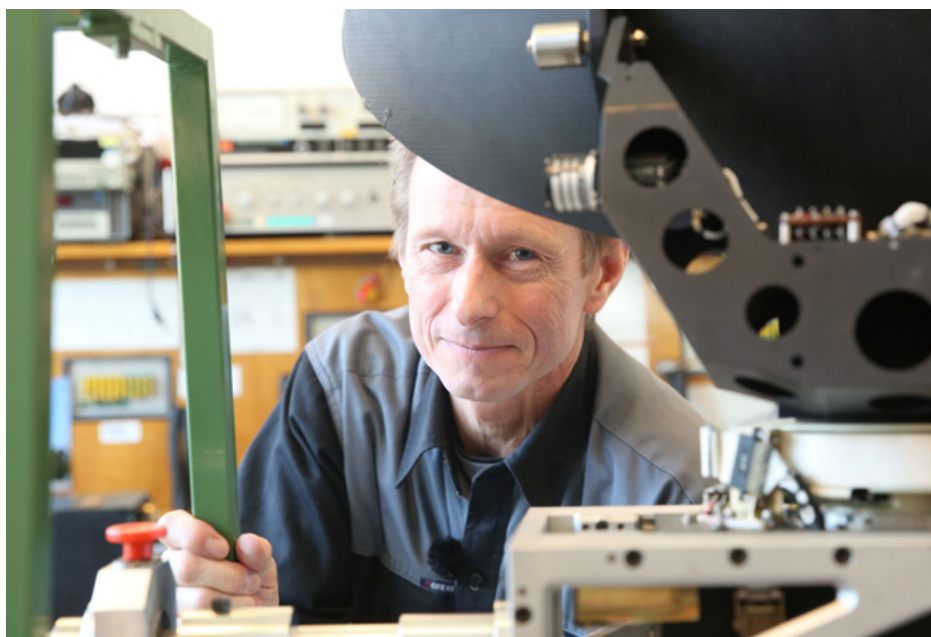
”Det er en lang proces. At begynde at lave dem, teste dem og få dem til at skyde med dem, er det mon noget, der dur? Det fandt vi ud af, at det var, og at der faktisk var mindre slør i dem, som vi modificerede, end der var i en ny,” siger Per, der er bedre kendt som Brødeskovs ”altnuligmand”, og som har stået for den mekaniske del af processen.

For deres videreudvikling af idéen er de fire kollegaer præmieret med Forsvarets

hidtil højeste beløb for et forbedringsforslag, nemlig 200.000 kroner eller 50.000 til hver. For instrumentmager og elektromekaniker Niels er præmieringen dog mere end bare penge:

”Penge er dejlige, ingen tvivl om det, men det handler også i høj grad om skulderklappet. At man føler, det nytter noget,” siger han.

”Jeg har altid arbejdet med at finde nye idéer. Altid. Det er sjovest, hvis man kan løse noget nemmere, end man gjorde sidste gang,” siger finmekaniker og optiker Stig. ■

Elektronikmekaniker Niels Christian med gammelt radarudstyr i baggrunden.

Fikse idéer holdt Forsvaret flyvende

I et andet værksted i Brødeskov pakker elektronikmekaniker Niels Christian lidt sørgmodigt radar- og processorudstyr fra de netop udfasede Lynx-helikoptere væk. Udstyret fra begyndelsen af 1980'erne ender formentlig på museum. Takket være hans opfindsomhed fik Søværnet dog glæde af helikoptererne til det sidste, idet han nåede at forlænge radarens levetid væsentligt ved at sætte en ellers udgået reservedel til Lynx-helikopterens antenne i produktion igen. Et simpelt og skrøbeligt instrument af plastik, der kan løftes med et par fingre og nemt slår revner og knækker, men det er en essentiel del af den antenne, der muliggør at flyve operationer. Uden den kunne radarhovedet ikke bevæge sig. Da den oprindelige leverandør ikke længere kunne levere delen og krævede et stort beløb for at sætte en ny produktion i gang, undersøgte Niels Christian derfor, hvad der

ellers var af muligheder på markedet. Her stødt han på et firma i Glostrup, der kunne 3D-scanne og printe både hurtigt og i holdbar plast. En næsten helt identisk kopi af reservedelen, kun med farven til forskel, blev konstrueret og viste sig fuldt funktionsdygtig. Med de nye reservedele levetidsforlængede Niels Christian syv radarsystemer og holdt således Forsvaret flyvende – bogstaveligt talt. Forbedringsforslaget blev godkendt af Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse og præmieret med 32.000 kroner.

”Firmaet kunne 3D-scanne til en brøkdel af prisen. Man går ud og laver en prototype, og så ændrer man nogle ting og gør ved og afprøver, og til sidst så er det godt nok til at blive monteret. Nu er det monteret i alle de antenner, der har været vrøvl med,” fortæller Niels Christian. ■

Også i Antvorskov betaler det sig at regne den ud

Indtil for nylig skulle der en voldsom og dyr affære til, hvis det pansrede køretøj Eagle 4 skulle have sendt en rude til reparation som følge af stenslag, ridser eller revner. Den 200 kilo tunge rude skulle nemlig brækkes fri af sin ramme ved hjælp af mange stærke hænder og desuden løftes med en kran med den risiko, at man knækkede rammen og derved gjorde ruden umulig at reparere og genanvende. Nu har mekanikermakkerparret Gert og Søren, der har deres daglige gang på værkstedet på Gardehusarkasernen nær Slagelse, udviklet en metode til at afmontere ruden, så hverken glas eller ramme beskadiges.

I al enkelhed byggede de to et simpelt

presseinstrument, der både gjorde arbejdet med at skifte ruder mere sikkert og samtidig skånede materiellet.

Den såkaldte rudepresser, der består af ganske få dele støbt i billigt jern, behøver kun to mænd for at blive sat i spænd i Eaglen, mellem køretøjets forrude og bagvæg. Ved at skrue på presseren løsner ruden fra limen uden at skade rammen som før. Derfor kan rudens glas nu i mange tilfælde repareres og genanvendes, og man behøver ikke at indkøbe en ny kostbar ramme. Forbedringsforslaget er blevet belønnet med 95.000 kroner til de to kollegaer.

”Ruden koster fra ny op imod 700.000

kroner i alt, så det er en besparelse i sig selv. Nu kan den genanvendes, hvis den ikke er ødelagt i hovedrammen, for når den først var ødelagt dér, skulle der helt nye i. Det er en stor besparelse,” fortæller Gert om opfindelsen, hvis honorering har givet blod på tanden.

”Man bliver stolt jo, og alle får glæde af den. Det er ikke bare her, men den kommer alle til gode i sidste ende. Man tænker lidt yderligere over, hvad man kan gøre for at løse et problem både nemmere, billigere og mere sikkert,” siger Søren, der ligesom Gert har været automekaniker i Forsvaret i mange år. ■

Mekanikermakkerparret Gert og Søren.

NYE REGLER, NÅR DU KØRER MED HJELM OG UDRUSTNING

På baggrund af en svensk crashtest-undersøgelse ændrer det danske forsvar nu reglerne, så man som udgangspunkt ikke længere skal køre med hjelm og udrustning på civil vej, medmindre det er en del af øvelsen eller uddannelsen.

AF SIMON J. ELBECK / VFK

SIKKERHED

Alt for mange steder har det indtil nu været helt normalt, at når man kører ud fra kasernen, så har man hjelm og udrustning på. Også selv om køreturen fra kasernen til et øvelsesområde blot var transport og ikke havde noget med selve øvelsen at gøre.

Den praksis gør Forsvaret nu op med og ændrer i bestemmelserne for færdselssikkerhed. Det sker, efter at Hærens Konstabel- og Korporalforening (HKKF) har henvendt sig til Hærstaben og gjort opmærksom på den øgede risiko for skader, når der køres med hjelm, udrustning og sikkerhedssele på offentlig vej under fredsmæssige forhold.

Rettidig omhu

Erfaringerne kommer fra en svensk crash-test-undersøgelse, som den svenske Forsvarsmakten og Statens Väg- och Transportforskningsinstitut har lavet. Her testede svenskerne forskellige scenarier for at vise konsekvenserne af at køre galt med

hjelm og udrustning. Og testens resultater er klare – der er en stærkt forøget risiko for at få alvorlige skader, hvis man kører med udrustning og hjelm og ender i en kollision.

Der har heldigvis ikke været nogen episoder i det danske forsvar, hvor soldater er kommet til skade på grund af anlagt hjelm

Crashtest. Foto: Forsvarsmakten

og udrustning i trafikken. Men alligevel ændrer Forsvaret nu reglerne, så færdselssikkerheden kan blive endnu bedre, og soldaternes sikkerhed forbedres. Fremover siger reglerne, at man som udgangspunkt skal køre uden hjelm og udrustning på civil vej og i civilt terræn, medmindre øvelsen eller uddannelsen kræver, at man har det på.

”Sikkerhed for vores soldater ligger os meget på sinde. Vi ønsker at uddanne soldaterne til at bruge deres udstyr i terræn og på øvelse, og det er primært der, at vi skal bruge hjelm. Derfor er det rettidig omhu at skærpe reglerne nu, inden nogen kommer til skade derude,” siger oberst Henrik Graven Nielsen, der er chef for produktionsdivisionen i Hærstaben.

Chefens ansvar

Hos HKKF var drømmescenariet blandt andet et fuldt forbud mod kørsel med anlagt hjelm, udrustning og sikkerhedsudstyr på offentlig vej, hvor færdselsreglerne gælder. Men ifølge forbundssekretær hos HKKF Kurt Brantner giver det mening,

at der må køres med fuld udrustning i specielle tilfælde.

”Der kan jo kun blive tale om ganske få tilfælde,” siger Kurt Brantner. ”Fordi man skal tænke sig om først. Så hvis man kører fra Aalborg til Oksbøl, har det jo ikke noget med en øvelse at gøre og kan ikke forsvare kørsel med fuld udrustning. Så når Forsvaret har nogle ønsker og behov for at uddanne folk på civilt terræn, så beder jeg bare om, at Hæren og Forsvaret tager deres ansvar og chefansvar alvorligt,” siger han.

Og det bliver chefens ansvar, at der fremover ikke bliver kørt med hjelm eller udrustning, når det ikke er nødvendigt.

”Den ansvarlige chef skal godkende brug af hjelm og udrustning, hver gang det skal anvendes. Og det skal ikke være per default, at man bruger hjelm, når man transporter sig fra A til B. Det er vigtigt af hensyn til sikkerheden for vores soldater,” siger oberst Henrik Graven Nielsen fra Hærstaben.

De nye færdselssikkerhedsregler gælder ikke kun for ansatte i Hæren, men for alle ansatte i Forsvaret. ■

AIR CONTROL WING BESØGER BORNHOLM FOR AT STYRKE FÆLLESSKABET

Medarbejdere fra Air Control Wing i Karup sprang på et Hercules-fly for at besøge den del af enheden, der findes på Bornholm. Et tiltag, der skal fremme enhedens selvforståelse og skabe et mere effektivt og bedre arbejdsmiljø.

TEKST OG FOTO: KRISTIAN V. BRØNDUM / VFK

SAMMENHOLD

Solen viste sig gennem skyerne, og frosten blinkede klart på landingsbanen, da det store Hercules-fly samlede de ansatte fra Air Control Wing i Karup op om morgenen tirsdag den 13. februar. Kursen var Bornholm. Målet var at styrke fællesskabet.

Besøg som dette er en del af Air Control Wings nye tiltag, som skal skabe et bedre arbejdsmiljø og styrke fællesskabet i enhe-

den. Det vil man gøre gennem faglige besøg ved enhedens afdelinger rundt om i landet.

”Målet i 2018 er, at alle ansatte skal have et eller andet fagligt relevant besøg ved en anden myndighed, så vi kan udvikle os fagligt og blive inspireret af hinanden,” forklarer chef for Air Control Wing, oberst Kern Oddershede.

Initiativet er ikke kun for at give medarbejderne en udflugt og en tur i et Hercules-fly, det kommer også til at gavne arbejdsgangen, mener Kern Oddershede.

”Jeg tænker, at kendskabet til hinandens konkrete arbejdsvilkår og opgaver hjælper med til, at man simpelthen er mere effektiv i den daglige opgaveløsning og bedre til at hjælpe hinanden,” siger han.

Tiltaget bliver taget godt imod

Marius er nyansat flyverkonstabel i enheden. Han sætter pris på turen til Bornholm og kan godt følge, hvorfor det gavner hans uddannelse og kommende arbejde.

”Det er super fedt at komme ud og se det,

vi sidder og taler om i undervisningen. Det hjælper helt sikkert med til at motivere os og giver et fint indblik i, hvad andre i enheden laver,” siger Marius.

Også medarbejdere, der har arbejdet i enheden længere tid, tager godt imod tiltaget og håber, at det styrker fællesskabet i enheden.

”Det er en hyggelig ting at få lov til og rart at tale med dem, som vi ellers ikke lige får mulighed for at tale med,” siger Betina, som i mange år har været datatekniker i Air Control Wing i Karup. ■

KOMMENTAR

Forny et fokus på reservestyrken

Forsvarsforligets beslutninger om en optimeret anvendelse af reservestyrken har demonstreret, at reservestyrken er ønsket af beslutningstagerne og Forsvaret, ligesom der er bred interesse for at udvide anvendelsen af denne ressource i Forsvarets enkelte enheder og funktioner.

Hvad skal vi så bruge reservestyrken til? Jævnfør forliget skal værnene og kommandoerne med kort varsel kunne forstærkes med op til 4.000 soldater, og det specificeres herunder blandt andet, at op til cirka 1.000 reservister vil kunne være tilknyttet den nye brigades enheder og stabe enten som fast udpeget personel eller på anden måde tilknyttet brigadens aktiviteter. Det fremgår også, at Totalforsvarsstyrken bemannes af hjemsendte værnepligtige – nu med en optimeret uddannelse og hjemsendt i militære enheder. Det må forventes, at man her anvender befalingsmænd og officerer af reserven som førere for enhederne i Totalforsvarsstyrken, der sammen med resten af Hjemmeværnet kan aktiveres til supplerende uddannelse med henblik på bevogtnings- og sikringsopgaver i krise og krig. Herudover indgår Hjemmeværnet jo i forvejen i Forsvarets løbende opgaveløsning med de frivillige.

For at sikre den bedst mulige uddannelse og samvirke med de fastansatte er det vigtigt med en mere struktureret anvendelse af reservestyrken. Blandt andet i form af en øget integrering af reservestyrken i de operative enheder, både i fredstid og under indsættelser i skarpe operationer.

Alt dette skal nu implementeres i en koordineret indsats på alle niveauer i første halvår af 2018, og først herefter skal man forvente nogle konkrete planer.

Det er efter min opfattelse vigtigt, at vi nu får opbygget en relevant reservestyrke; relevant for det samlede forsvar, relevant for de enkelte enheder og relevant for den enkelte soldat.

Til reservestyrken stiller det krav om endnu større faglig dygtighed, øget forpligtelse og fortsat loyalt engagement. Til Forsvaret krav om at skabe muligheder for reservestyrken ved målrettet tjeneste med relevante aktiviteter, en tilpasset uddannelsesstruktur og bedre karrieremuligheder på alle niveauer.

HR-delstrategi 9 skaber rammerne, og nu skal enhederne med deres chefer og soldater i Forsvaret og i Hjemmeværnet skabe indholdet, så Forsvaret står bedre rustet til at løse de mange opgaver. Der er allerede leveret et flot stykke arbejde hos reservestyrkens rådgivere ved værn og kommandoer med underliggende enheder, i de mange velfungerende entiteter og på enkeltmandsniveau. Det har skabt et godt fundament, men vi skal op på næste niveau i en fart.

Nu skal vi altså videre – grib muligheden! Udsigterne for reservestyrken har aldrig været bedre, og reservestyrkens særlige kombination af kompetencer udtrykkes fint ved devisen for Center for Reservestyrken: EX CIVILIIS – EX MILITARIIS – EXTRA ORDINARIA (På dansk: Ud af det civile – Ud af det militære – Ud over det sædvanlige). ■

Christian Herskind

er netop udnævnt til brigadegeneral i sin egenskab af at være forsvarschefens rådgiver vedrørende reservestyrken. HR-delstrategi 9 varetages af Center for Reservestyrken samt InterForce.

STAFETTEN

Ved du, hvad dine kollegaer i hele Forsvaret laver? I Stafetten stiller vi spørgsmål om dit job, og du sender stafetten videre.

Foto: FPS

GITTE FÅR DE UNGE TIL AT SØGE IND I FORSVARET

Når Forsvarets mange uddannelser årligt har brug for 5.000-7.000 kvalificerede ansøgninger fra unge, er det Gitte og hendes kolleger i Værnepligts- og Rekrutteringsafdelingen, der er med til at skabe interessen for Forsvarets uddannelser blandt de unge.

AF BIRGIT BAUNEHOJ / VFK

REKRUTTERING

Hvert år skal der optages 1.500-2.500 unge på Forsvarets op til 50 forskellige uddannelser. Og det er vel at mærke ud over de 4.200 unge, der hvert år aftjener deres værnepligt i Forsvaret. Det kræver, at der mindst kommer 5.000-7.000 kvalificerede ansøgninger til uddannelserne.

For at få de helt rette unge mellem 18 og 29 år ind på Forsvarets uddannelser, kræver det, at Forsvaret kan skabe interesse for, hvad der foregår inden for hegnet.

Spørgsmålet

Hvad laver en rekrutteringsmedarbejder ved Forsvarets Rekruttering?

delingen, der hører hjemme i Forsvarsministeriets Personalestyrelse.

”De unge kan ikke helt forstå, hvad en uddannelse i Forsvaret kan bruges til. Det at være soldat på øvelse i Oksbøl skygger for, hvor forskelligartede uddannelser og jobs der findes i Forsvaret. Så vores job er at markedsføre Forsvarets uddannelser samt bryde igennem de fordomme, de unge og deres forældre har om, hvad Forsvaret er og kan,” fortæller Gitte, der blandt andet arbejder med at lave rekrutteringskampagner, der skal fange de unges opmærksomhed.

”Vi undersøger løbende sammen med et analysebureau, hvad de unges forhold til Forsvaret er, og hvad de synes om Forsvaret – både generelt som arbejdsplads og som uddannelsesudbyder. Den indsigt skaber fundamentet for det samarbejde, vi har med

vores reklame- og mediabureauer samt de tre værn og Forsvarets skoler, som vi udarbejder kampagner sammen med. Der ligger altså en del arbejde bag de produkter, der vises på tv, i biografen, på nettet, på de sociale medier og outdoor (for eksempel busplakater, red.),” forklarer Gitte.

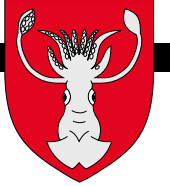
I takt med ungdommens hastigt ændrede medievaner arbejder Gitte og hendes kolleger også med at få gode budskaber om Forsvarets mange uddannelser ud til de unge blandt andet ved hjælp af såkaldte ”influencers” i form af YouTube-stjerner og andre, der sponseres til at tale om Forsvarets uddannelser. Disse influencers har ofte i tusindvis af følgere netop inden for målgruppen.

”Når kampagnen er gennemført, laver vi altid en effektmåling for at se, hvad målgruppen synes om kampagnen, og om kampagnen har rykket på de unges syn på Forsvaret som uddannelsessted og arbejdsplads,” fortæller Gitte, der understreger, at hendes arbejde ikke kun handler om at rykke holdninger blandt de unge, der skal søge en uddannelse i år, men også skal skubbe holdningen fra ligegyldig eller negativ til neutral eller positiv blandt dem, der først kan søge en uddannelse i Forsvaret på lidt længere sigt.

”Vi prøver med vores arbejde løbende at sikre, at der er et højt og positivt kendskab til Forsvarets uddannelser, så vi skaber interesse i flere ungdomsårgange på samme tid. Det sikrer en god og potentiel rekrutteringsbase – også på lang sigt. Det er den mest effektive måde at rekruttere på som supplement til fortællingerne fra Forsvarets egne medarbejdere, som er meget vigtige rekrutteringsambassadører.” ■

GITTE SPØRGER:

Hvad laver en medarbejder i Center for Cybersikkerhed?

"LIGE MEGET HVAD MAN LAVER, SAMLES MAN VED KOKKEN"

For Anders lå livet som kok i Søværnet ikke i kortene. Men efter mere end 10 år i kabyssen holder han af den alsidige hverdag og nyder, at hans "kontor" er besætningens samlingspunkt.

TEKST OG FOTO: KRISTIAN V. BRØNDUM / VFK

PORTRÆT

I et lille køkken står en skæget mand og arbejder. I duet med champignon, der steger, fløjter han med på musikken fra en lille højttaler, som spiller "Sømand om bord". Hans rutine er ikke anderledes end andre kokkes, og omkring ham står ingredienser, som er velkendt i ethvert køkken.

Men køkkenet her er ikke som ethvert andet. For her gynger gulvet, og fra det runde vindue er der altid havudsigt.

"Den største udfordring er, at overfladen ikke altid er vandret," siger han og griner stort ud af sit buskede røde skæg, mens han med rolig hånd skærer et stykke kød til. Kokken i køkkenet her hedder Anders. Han står i kabyssen på skoleskibet "Ert-holm". Det har han gjort i mange år, men hans indgang til livet til søs var måske ikke helt planlagt.

"Jeg var egentlig færdiguddannet kok i det civile, men jeg havde glemt, at jeg havde udskudt min session og min værnepligt. Så jeg måtte en tur i Søværnet," fortæller Anders og griner ved tanken.

Med rutineret hånd vikler han bacon

om den mørbrad, der senere skal blive til besætningens aftensmad, og gør den klar til at komme i ovnen.

Han fortsætter sin historie, mens han stikker hovedet i en kasse med krydderi:

"Efter min værnepligt i Søværnet havde jeg mistet mit civile job, men det var egentlig ret heldigt, for jeg blev tilbudt et års tid som kok på et forsvarsskib i Grønland og sagde ja tak. Det var virkelig en oplevelse for livet," siger han.

Anders har været kok i Søværnet lige siden og har nu stået i kabyssen i mere end 12 år og planlægger ikke at smide den brune og grønne camouflage foreløbig.

Køkkenet med rundt

Mens Anders anretter mørbraden på et fad og forsigtigt sætter det i ovnen, fanger lyset fra det runde vindue tatoveringerne på hans arm. Pladsen på armene er blevet mere trang med årene, og der males efterhånden et galleri, der både er en kok og en sømand værdigt.

Og fra sin tid som kok i Søværnet er det ikke kun tatoveringer, Anders har med sig rundt. Flere gange har han besøgt de danske øer og været på Færøerne og Grønland. For ham er muligheden for at tage køkkenet

med sig rundt i hele verden med til at gøre jobbet unikt og anderledes.

Mens mørbraden skifter farve i ovnen, og kartoflerne koger, mindes han de mange rejser, hvor specielt Grønland har gjort indtryk på ham.

"Engang lå vi til i Grønland og ville ud at finde noget lokalt at lave mad af. I den forbindelse fik vi mulighed for at skyde moskusokser. Det er en af de muligheder, der bare kommer, når man besøger så mange forskellige steder," siger Anders.

Uforudseligt som vejret

Som kok i Søværnet kan man forvente en hverdag, som ikke ligner andres. Og en dagligdag, der veksler. For selvom Anders' primære opgave er at sørge for, at skibets besætning har fulde maver, kan han ikke undgå at indgå i skibets rutiner på andre måder.

"Jeg står ikke altid bare her og laver mad. Jeg er for eksempel med, når der kommer en helikopter om natten, eller når vi skal ud i gummibåd," siger han og fanger en kartoffel, der med hjælp fra det vuggende skib er ved at flygte fra skærebrættet.

De mange fælles oplevelser og den tætte kontakt, man har på et skib, danner og

så rammer for, at sammenholdet er noget helt specielt.

"Jeg er jo ikke soldat som sådan, men det er virkelig unikt og på en måde intimt at være en del af den hverdag, der er på et skib. Hvis jeg møder en mand, som jeg sejlede med for 10 år siden, taler vi, som om det var i går. Sammenholdet forsvinder aldrig," siger han.

Altid læ i køkkenet

Den gyldenbrune mørbrad serveres på et fad, der stilles til rette ved siden af dampende kartofler på skibets lille spisebord.

"Skafning!" lyder det over højttaleranlægget, og straks vælter det ind med kadetter fra alle sider. Deres venskabelige samtaler over bordet blander sig med lyden af Kim Larsen. Skønt det for besætningen er en hektisk stund, så er det for Anders et roligt øjeblik, hvor han kan nyde den værdi, han bringer til skibets besætning.

"En kok er en meget central person på et skib. Sådan er det alle steder i Søværnet. Lige meget hvad man laver, samles alle nede ved kokken. Man ved, at her kan man komme og slappe af," siger Anders og forsøger at gemme et smil, da mørbraden forsvinder på få minutter. ■

UDDANNELSE FOR FRIVILLIGE

Uddannelsen består af to moduler, som afholdes i Jylland og på Sjælland. På uddannelsen lærer de frivillige om kommunikation, konflikthåndtering og får ny viden på veteranområdet.

Derudover er der debat om rollen som frivillig, erfaringsdeling og netværksdannelse mellem de frivillige.

NÆSTE KURSER

Jylland: Den 2.-3. juni samt 3.-4. november i Karup

Sjælland: Den 1.-2. september og den 24.-25. november i Skalstrup.

For mere information og tilmelding:

Anne Hartmann-Madsen,
vetc-rra01@mil.dk,
Tlf.: 72 16 32 77

FLERE FRIVILLIGE INDEN FOR HEGNET

Flere ansatte i Forsvaret vil på frivillig uddannelse på veteranområdet.

TEKST OG FOTO: KRISTINA SCHÖNNEMANN JENSEN / VETC

ENGAGEMENT

Det var en følelse af at være en del af noget større og en følelse af samhørighed, som overbeviste sergent Jonas om, at han skulle bytte værnepligten ud med et job i Forsvaret. Og selvsamme tanker, som gjorde, at han meldte sig til Veterancentrets uddannelse til frivillige, der arbejder med eller gerne vil begynde at arbejde med projekter for veteraner.

”En masse kollegaer i Forsvaret har gjort, at jeg kan det, jeg kan i dag. Og jeg kunne godt tænke mig at give noget tilbage. Ydermere hvis man nu selv en dag kom til skade eller var så uheldig at få PTSD, så ville jeg være glad for, at nogen ville hjælpe mig i den situation,” siger Jonas til Forsvarsavisen.

Korpsånden er god

Veterancentret, som tilrettelægger uddannelsen, oplever, at der er flere tjenestegørende soldater, som gerne vil

Jonas kan lide at teste sin fysik. Den passion vil han gerne dele med veteraner som frivillig. Først skal han dog have afklaret, om han kan blive optaget i Siriuspatruljen.

uddannes og give en hånd til de kollegaer, der var mindre heldige med deres udsendelse. Og det glæder tilrettelægger af uddannelsen Anne Hartmann-Madsen.

”For mig at se er det den ultimative form for korpsånd, at du er klar til at hjælpe en kollega. Det lyder måske højt-ravende, men helt konkret handler det måske om, at du snører træningsskoene en halv time tidligere, så I følges ned i det lokale træningscenter, giver den en skalle og drikker en cola bagefter,” siger hun og fortsætter:

”Der er ikke nogen formel på frivillighed, og veteranområdet har så mange forskellige initiativer, at der nok skal være en fælles interesse eller type aktivitet, som man kan koble sig op på.”

Gode kort på hånden

Jonas, der allerede har været igennem uddannelsen for frivillige, er tjenestegørende hos Gardehusarregimentet og arbejder normalt med uddannelse af værnepligtige, hvis han da ikke – som tilfældet er denne vinter – har

orlov for at deltage på Sirius’ forskole. På uddannelsen bed han mærke i, at hans profil giver ham andre perspektiver end kurssets andre deltagere.

”Jeg har fået et andet syn på veteranarbejdet og på, hvordan andre, især civile, ser på det at være veteran. Det overraskede mig. For mig er en veteran en, der har været udsendt. Og det er det. Men andre har andre billeder af, at hvis man er veteran, så har man oplevet det her og det her,” siger Jonas om de fordomme, der kan klæbe sig til veteranbegrebet.

Veterancentrets Anne Hartmann-Madsen er enig og ser også andre fordele ved stadig at være i uniform.

”Gør du tjeneste inden for hegnet, så har du måske lidt nemmere ved at komme ind på livet af en tidligere kollega, fordi der allerede er noget at være fælles om. Den anden del af det er, at du også kan gøre nogle veje kortere for de frivillige foreninger ved stadig at færdes i Forsvaret. Så på flere måder vil jeg faktisk sige, at man som tjenestegørende kan blive en meget populær frivillig kapacitet,” siger Anne Hartmann-Madsen. ■

نحن بحاجة لكم.

Taler du flydende arabisk? Det spørgsmål var startskuddet til en rekrutteringskampagne for at få arabisktalende mænd og kvinder til at søge tolkeuddannelsen i Forsvaret. Kampagnen resulterede i 10 gange så mange ansøgere som året før.

Arabisk tolk udsendt med de danske styrker til Operation Inherent Resolve i Irak. Foto: Forsvaret

AF VÆRNEPLIGTS- OG REKRUTTERINGSADFDELINGEN / FPS

KAMPAGNE

Værnepligts- og Rekrutteringsafdelingen i Forsvarsministeriets Personalestyrelse rekrutterer normalt til Forsvarets uddannelser fra en bred målgruppe, hvor optagelseskravet kan være alt fra en bestået afgangseksamen fra folkeskolen til en mellemlang universitetsuddannelse.

Derfor var det en stor og anderledes opgave at skulle rekruttere 22 tolke, der for det første taler flydende arabisk og dernæst har mod på en seks måneders udsendelse til Irak med Forsvaret. Det krævede en ny og anderledes rekrutteringsindsats.

Det drivende element i kampagnen var korte videoer med danske soldater, der på gebrokkent arabisk opfordrer til at søge tolkeuddannelsen, fordi de selv taler ret dårligt arabisk.

Korte, klare budskaber til en smal målgruppe

”Taler du flydende arabisk? – Så har vi brug for dig i det danske forsvar.

Bliv tolk i Forsvaret og styrk di-

ne karrieremuligheder.”

Sådan lød budskabet i de korte videoer.

”Med videoerne talte vi direkte til den taktiske målgruppe på arabisk i tekst og ordlyd, hvor vi opfordrede til at søge uddannelsen. Hvis man forstod videoerne, var man automatisk en del af målgruppen,” forklarer Ronny Rasmussen, specialkonsulent ved Værnepligts- og Rekrutteringsafdelingen og overordnet ansvarlig for tolkekampagnen.

”Vi kunne ramme målgruppen meget præcist gennem annoncer og bannere i blandt andet arabisk-sprogede browsere. På sociale medier målrettede vi indsatsen mod brugere, der havde angivet arabisk som enten første- eller andetsprog på deres profil. Vi fokuserede tillige på særlige geografiske områder i Danmark, der er kendetegnede ved en overrepræsentation af personer med dansk som andetsprog.”

Det viste sig at være en god strategi:

”Målgruppen udviste et stort engagement og interesse for uddannelsen – over telefonen, men især

på sociale medier. Vi har registreret over 500 telefonhenvendelser og bare et enkelt opslag på Facebook resulterede i over 170.000 visninger i målgruppen,” fortæller Ronny Rasmussen.

Målrettet digital strategi gav flere hundrede ansøgninger

Kampagnen resulterede i alt i 210 ansøgninger, hvilket er 10 gange så mange som sidste år. Det gode resultat skyldes både den målrettede digitale strategi, budskaber, der ramte plet i målgruppen, og ikke mindst et tæt samarbejde med Forsvarets Sprogskole ved Forsvarsakademiet.

Ansøgerne var meget bredt repræsenteret både i forhold til køn, alder, uddannelse og baggrund. Der var både arbejdsløse, unge værnepligtige, studerende på CBS, buschaufføren med juridisk baggrund og den kommunalt ansatte SOSU-assistent.

De kvalificerede blandt ansøgerne blev kort efter ansøgningsfristen indkaldt til en afprøvning. Her viste det sig, at de bedst kvalificerede ansøgere var de ældste, som var opvokset i Mellemøsten

og havde arabisk som førstesprog.

Den 22. februar mødte 22 håbefulde tolke-elever således op til uddannelsesstart. De gennemgår nu fem ugers grundlæggende militæruddannelse ved Den Kongelige Livgarde og fortsætter herefter på Forsvarets Sprogskole, hvor de gennemgår den militære tolkeuddannelse, som varer cirka tre måneder.

Behov for flere tolke

Det danske bidrag til Operation Inherent Resolve i Irak anvender primært tolke med enten dansk statsborgerskab eller dansk opholdstilladelse. Forsvaret skal fortsat rekruttere tolke, og næste hold starter allerede den 20. august med ansøgningsfrist i maj. Her skal der ud over arabisktalende forventeligt også rekrutteres kandidater, som taler dari (persisk). ■

På www.forsvaret.dk/tolk kan man læse meget mere om tolkeuddannelsen – måske du kender nogen, der taler flydende arabisk eller dari, som skal have et tip?

Screenshot fra kampagnevideoen.

TOLK I FORSVARET

Forsvaret har siden efteråret 2014 bidraget med kapacitetsopbygning, hvor danske soldater rådgiver, uddanner og træner irakiske sikkerhedsstyrker i Operation Inherent Resolve i Irak.

Opgaverne for tolkene i Irak kan være tolkning under de danske eller amerikanske soldaters træning af irakiske sikkerhedsstyrker eller tolkninger ved møder mellem militære ledere.

Tolkene har status som civile, der følger en væbnet styrke, og bærer både uniform og beskyttelsesudstyr – dog uden at være bevæbnet.

Tolke assisterer både civile og militære ledere med at løse mange forskelligartede sproglige opgaver.

Tolke løser opgaver som for eksempel tolkning og skriftlige oversættelser til og fra dansk samt oversættelser fra lokalsproget til engelsk og fra engelsk til lokalsproget.

Langt de fleste tolke, der rekrutteres i øjeblikket, uddannes til bidraget i Irak.

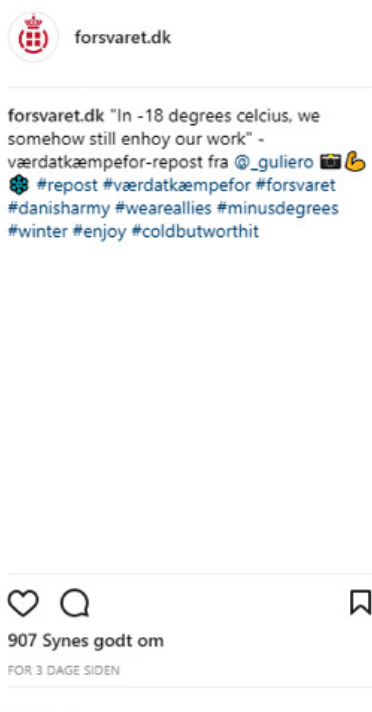
Uddannelsen som tolk i Forsvaret kan også benyttes som et springbræt til en videre karriere uden for Forsvaret.

Løn under uddannelse er cirka 25.000 kroner om måneden og cirka 34.000 kroner plus et skattefrit tillæg på cirka 14.000 om måneden under udsendelse.

FORSVARET PÅ DE SOCIALE MEDIER

Følg Forsvaret på **INSTAGRAM** her:
<https://www.instagram.com/forsvaret.dk/>

Lige som foråret skulle til at begynde, vågnede Danmark op til noget, der føltes som en arktisk storm. Det kolde vejr har været et stort samtaleemne på Forsvarets sociale medier. Kulden præger jo de fleste af Forsvarets medarbejdere, da størstedelen af os arbejder udendørs – både i Danmark og i områder med endnu køligere vejrforhold for eksempel i Grønland, hvor arktisk storm rent faktisk er en realitet. Vores Instagram-følgere har også været ude at kæmpe i kulden. Her kan du se kolde billeder fra Forsvarets Instagram-profil. Forsvarets Instagram passerede i marts 8.000 følgere. Hver uge bliver følgeres opslag med hashtagget #værdatkæmpefor repostet på Instagram, og i hver udgave af Forsvarsavisen kan du se nogle af dem. ■

JEG LÆSER

Adapt

Af Tim Harford

LÆS

Handler om ledelse og håndtering af strategiske udfordringer. Bogen giver mange gode eksempler fra krigshistorie til økonomi- og miljøudfordringer på, hvordan man skal være forberedt på at lære af sine fejl. Derved underbygger bogen på spændende vis en tese om, at man skal være yderst varsom med at iværksætte store standardiseringsprojekter. De risikerer let at kuldsejle på grund af mangel på lokalkendskab i land eller region samt manglende overblik fra topledelsens side.

Start with Why

Af Simon Sinek

LÆS

Handler om ledelse – hvordan store ledere (Martin Luther King, Kennedy, Steve Jobs med flere) drevet af en passion kan inspirere os andre til at følge dem. Bogen giver masser af praktiske og inspirerende eksempler på, hvad der kan holde en virksomheds vision på ret kurs, og hvad der kan få den til at kuldsejle.

Boyd

Af Robert Coram

LÆS

En utrolig levende biografi om en af USA's største – og mest fandenivoldske – fighter-piloter i tiden efter Koreakrigen, som ofrede alt i sin indsats for at overbevise det amerikanske forsvar om, at air combat (luftduel) og close air support stadig var kerneværdier i Air Power. Hans fighter-mafia skabte grundlaget for udvikling af F-16 og A-10, men med en høj pris på ære og familie.

Jannik Skov

Pilotnavn NAK

Oberstløjtnant

Chef for produktionsafdelingen ved Flyvevåbnets Taktiske Stab

UDPLUK AF UDDANNELSER DU KAN SØGE NU

- Pilot
- Jægersoldat
- Frømand
- Identification Operator
- F-16 Våbenassistent

Find dem alle på www.forsvaret.dk/uddannelser

Følg Forsvarets uddannelser på

FOTO: MICHAEL IPSEN

KORPSÅNDEN I FORSVARET

Korpsånd er svær at definere, men stormen om regimentsmærkerne på Facebook viser, at korpsånden er vigtig.

AF MICHAEL AAGAARD JENSEN

IDENTITET Det skortede ikke på protesterne, da de historiske værns- og regimentsmærker på Facebook blev udskiftet med Forsvarets nye røde logo. For symboler er med til at skabe den korpsånd, der, selvom den ikke er håndgribelig, er vigtig og ikke kun hører fortiden til, fortæller to militærhistorikere.

”Der er nogle, der siger, at man ikke kæmper så meget for Gud, konge og fædreland. Man kæmper for ham, der står ved siden af dig i skyttegraven. Det tror jeg, at der er meget sandhed i stadigvæk,” siger Søren Nørby, forsker ved Institut for Militærhistorie og Krigsteori ved Forsvarsakademiet.

Han bakkes op af krigshistoriker Jakob Seerup, tidligere museumsinspektør ved Orlogsmuseet og Tøjhusmuseet og nu museumsinspektør ved Bornholms Museum. Han mener, at der modsat de andre dele af arbejdsmarkedet er ekstra brug for symbolerne i Forsvaret.

”I alle andre dele af arbejdsmarkedet kan du forhandle nogle bonusser. Men i virkeligheden er der ikke rigtig nogen bonus i verden, der er høj nok til, at du vil give dit liv for den. Det er nogle andre fænomener, der får betydning. Derfor vender man hele tiden tilbage til det, at man kan samles om nogle symboler,” siger han.

Foræret til Forsvaret

Forsvarets lange historie har bragt mange symboler, traditioner og

skikke med sig, som er med til at skabe den særegne identitet, der hersker her. Selvom noget er fælles, så har hvert værn, regiment og enhed sine helt særlige symboler, som er med til at skabe identitet og korpsånd. Et regiment med rigtig meget historie er Livgarden. Men chefen for 1. Bataljon ved Den Kongelige Livgarde, oberstløjtnant Kenneth Strøm, har svært ved at definere, hvad korpsånd egentlig er.

”Den kommer både fra kerneopgaven, det at være en kampenhed – altså enhedsfølelsen – og fra de lidt mere bløde værdier, der kommer af at være del af et regiment, der blev oprettet helt tilbage i 1658. De to ting ser jeg ikke adskilt. Det er mange forskellige ting, der definerer korpsånd. Det er måske derfor, det er lidt svært at tale om, og følelserne kan blive sat på spidsen, fordi vi måske ikke altid er enige om, om det er det ene, det andet eller begge dele. Jeg ser det som begge dele,” siger han.

Søren Nørby er enig i, at korpsånd er svært at definere. Men alligevel ligger der meget værdi i det.

”Det bliver hurtigt lidt fluffy. Men skal det koges ned, så er det dét, der gør, at man gider gå på arbejde. Du ser meget store firmaer bruge rigtig mange ressourcer på at skabe det, der på nudansk hedder corporate identity. Der bruges penge på, at Novo og Mærsk har deres helt egen identitet. Der får Forsvaret den foræret igennem op til 500 års historie,” siger Søren Nørby og fortsætter:

”Korpsånden i Forsvaret er under pres, fordi det er blevet mindre, og fordi folk har fået mere travlt. Der er færre skibe, færre regimente, og det hele er blevet lagt sammen i en lidt mere brun masse. Der er kommet store værnsfælles styrelser. Det er alt sammen fornuftige tiltag, synes jeg, men det har undermineret værnsidentiteten.”

Han mener, at man før i tiden havde søværn, hær og flyvevåben og måske ikke helt så meget forsvar. I dag forsøger man at skabe ét forsvar.

For soldaterne er det dog ikke kun de bløde værdier, der er vigtige. En stærk faglig identitet er også en del af en stærk korpsånd.

”Hvis du spørger mine konstabler, befalingsmænd og officerer om deres identitet, så er noget af det, de vil svare, at de er professionelle soldater. I det ligger der også en professionel faglig stolthed. Når vi nogle gange bliver udfordret på økonomiske rammer, så kan den faglige identitet blive udfordret. Det er noget andet end ærmemærker. For langt størstedelen af de unge konstabler hos mig er det det at indgå i godt kammeratskab i en enhed med høj faglig integritet, der tæller,” fortæller Kenneth Strøm.

Positiv rivalisering

Forskelle i kultur hos værn, regimente og enheder skaber grobund for rivalisering. Det skal dog ikke ses som noget negativt, mener Søren Nørby.

”Jeg har altid syntes, det var fantastisk, at vi havde værnsrivalise-

ring mellem Søværnet og Hæren, men vi har det også internt mellem de forskellige våbengrene og helt ned til de forskellige skibe. Altså ”Absalon” konkurrerer med ”Esbern Snare”, selvom skibene er så ens, at man nærmest ikke kan se forskel.”

Snobber nedad

Identitet og korpsånd hænger uløseligt sammen. Der er mange symboler, der er med til at skabe identitet. Jakob Seerup vender tilbage til uniformer som en vigtig ingrediens, der skal til for at skabe en korpsånd, men også fornemmelsen af anerkendelse. Han mener, at når du ser en forsvarschef stå ved medaljeoverrækkelse i den samme uniform som de andre soldater, så er det et typisk dansk forsøg på at snobbe nedad.

”Den positive udlægning af det er selvfølgelig, at vi i Danmark har et meget egalitært samfund, alle er stort set lige, og vi vil gerne inddrage vores medarbejdere. Det er meget godt, men i det øjeblik man får afslag på sin orlovsansøgning eller noget andet, så brister illusionen. Man er ikke lige med ham, der prøver at snobbe nedad,” siger han.

Her er Kenneth Strøm ikke enig. Han mener, at det giver god mening, at forsvarschefen viser, at han er en af soldaterne, og ikke signalerer, at han kommer fra et skrivebord, fjernt fra soldaternes virkelighed. Men samtidig kan der være situationer, hvor det for soldaterne kan være vigtigt at vise, at det er en særlig lejlighed.

”Jeg ved, at oppe hos os har der været et ønske om fra befalingsmandskorpsets side, at de havde mulighed for at tage den M/69 på, som var blevet inddraget. De ville gerne kunne vise, at de kunne være i en pæn uniform, og kunne vise, at de har de og de duelighedstegn, eller hvad det nu måtte være. Jeg kan se, at befalingsmændene bruger den, når de går i befalingsmandsmessen og skal fejre en, der har jubilæum eller noget andet. Her er det for dem passende at tage en anden uniform på,” fortæller Kenneth Strøm.

Fasthold værnsidentiteten

I sidste ende er det korpsånd, som skaber en ensretning med et fælles sprog og tankegang, som er vigtig, når man skal indgå i en gruppe. Man bliver ikke nødvendigvis kun en del af Hæren, men måske i højere grad en del af et regiment eller besætningen på et skib, mener Søren Nørby.

”Jeg synes, at det er noget, man bør prøve at fastholde, i stedet for, som jeg har indtryk af, at man fra Forsvarets ledelse lidt ser det som noget, der er til besvær. Jeg tror, det er et spørgsmål om at respektere korpsånden som noget positivt. Og også se værnsrivalisering som noget positivt. Det skaber ofte et bedre resultat, når folk gerne vil gøre deres bedste.” ■

Forsvarsavisen følger op på debatten om korpsånd i næste udgave.

TRÆNINGSTIPPET

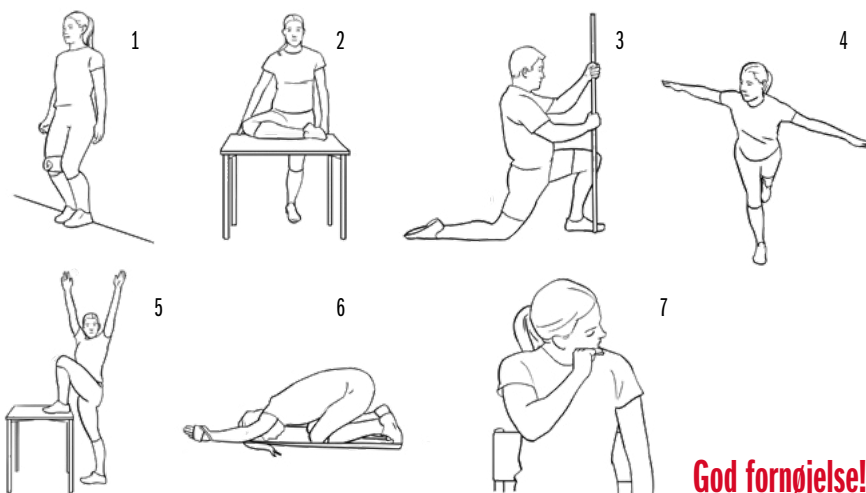
MOBILITETSTRÆNING

Mobilitetstræning er med til at opretholde sunde led, mindske skadesrisiko og derigennem understøtte Forsvarets basiskrav.

Programmet er et helkrops-mobilitetsprogram. Hver øvelse skal gentages 15-30 gange. Føles den ene side mere "stiv" end den anden, kan den eventuelt gentages en ekstra runde eller lidt flere gange. Alle øvelser kan ses i appen "Træn med Forsvaret" eller på <https://traenmed.forsvaret.dk/>. Programmet tager 10-15 minutter og er ideelt til pausen, til mikrotræning på gangen, på skydebanen, på skibet, eller hvor der er lidt plads, både fysisk og i tid. Det kan også deles over i flere bidder i løbet af dagen.

Øvelserne er:

- 1. Stående anklemobilisering
- 2. Stående hofterotationsmobilisering
- 3. Forreste hoftemobilisering
- 4. Èt-bens-hofterotation
- 5. Stående rygstabilitetsmobilisering
- 6. Skulderstabilitetsmobilisering
- 7. Nakkemobilisering

ROYAL RUN 2018

Royal Run finder sted den 21. maj. Motionsløbene afholdes i Aarhus, Aalborg, Odense, Esbjerg og København/Frederiksberg. Der løbes på to distancer; en (britisk) mil svarende til 1,609 kilometer og 10 kilometer.

300 SOLDATER SKAL LØBE MED KRONPRINSEN

Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederik fejrer sin 50-årsfødselsdag med motionsløb i Danmarks fem største byer. Forsvaret er med i Esbjerg, hvor 300 soldater løber i støvler.

AF ANDERS V. FRIDBERG / VFK

FØDSELSDAGSLØB

Forsvaret er naturligtvis med, når Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederiks 50-årsfødselsdag blandt andet markeres med et stort løbeevent – Royal Run – i Aarhus, Aalborg, Odense, Esbjerg og København/Frederiksberg den 21. maj. Kronprinsen fylder rundt den 26. maj.

Royal Run skal give Kronprinsen mulighed for at fejre sin fødselsdag sammen med flest mulige danskere med bevægelse som omdrejningspunkt.

Samtidig vil den sportsglade kronprins gerne inspirere befolkningen til at bevæge sig. Kronprinsen løber selv med i alle byerne. I Aarhus, Aalborg, Odense og Esbjerg løber Kronprinsen på den korte af løbenes to distancer, en britisk mil, og i hovedstaden løber Kronprinsen en klassisk 10-kilometer.

Soldater løber med

Forsvaret stiller et hold på 300 soldater til løbet i Esbjerg. Holdet kommer til at bestå af omkring 100 soldater fra hvert af de tre værn. Forsvarets hold løber i støvler, kampbukser og T-shirt, så den militære deltagelse bliver synlig. Solda-

terne skal løbe på den korte distance, og pladserne på Forsvarets hold er fordelt.

En af dem, der skal løbe med Kronprinsen, er Kamilla, der er flyverkonstabel og sergentelev på Air Force Training Centre i Karup.

"Det er noget, der sker én gang i livet, og en chance, som man ikke kan lade gå fra sig. Og så viser det, at man bakker op om kongehuset," siger Kamilla.

Royal Run får også deltagelse af op til 100 skadede veteraner, der deltager gennem Danmarks Idrætsforbunds Soldaterprojekt. Veteranerne løber med i Esbjerg og i København. ■

FLERE NYE VETERANER TIL INVICTUS GAMES

Holdet til Invictus Games 2018 vil rumme flere deltagere, der ikke har været med tidligere. Fornyelsen betyder, at to holddiscipliner er valgt fra.

TEKST OG FOTO: ANDERS V. FRIDBERG / VFK

INVICTUS GAMES

26 af de 47 deltagere i den bruttotrup, som det danske hold til Invictus Games 2018 i Sydney skal vælges ud fra, har ikke deltaget i legene tidligere. Og ingen i truppen har været med til det store sportsstævne mere end en gang før. Derfor kommer Danmark til at stille et mindre erfarent hold til stævnet i Sydney, end det var tilfældet i Toronto i 2017. Her deltog en del af veteranerne i Invictus Games for tredje gang.

"Med det valg ønsker vi at leve op til ånden i Invictus Games. Invictus Games skal være en katalysator og et afsæt for personlig udvikling og rehabilitering. Hele pointen med stævnet er at hjælpe veteranerne

videre ved, at de arbejder med at overføre deres læring og erfaringer fra Invictus Games-projektet til deres daglige liv. Deltagelsen må ikke være et mål i sig selv," siger Claus Bodilsen, der er team manager for det danske hold.

Det endelige danske hold bliver på 25 veteraner. Det er færre end tidligere, og det skyldes, at Danmark har fået tildelt færre pladser af arrangørerne.

"Alle i bruttotruppen er lige"

Ønsket om at få flere nye med på holdet kommer til at betyde, at Danmark ved stævnet i Sydney ikke kan stille hold i kørestolsbasket og -rugby. Det skyldes, at langt hovedparten af de nye deltagere er veteraner med psykiske skader. Med fornyelsen af holdet

vil der være så få fysisk skadede veteraner på holdet, at regler i klassifikationssystemet gør det umuligt at stille hold i de to discipliner. Det er en konsekvens, Claus Bodilsen er ked af.

"Der er ingen tvivl om, at holddisciplinerne kan noget særligt. De giver team spirit til hele holdet. Men det er en konsekvens af et bevidst valg. Hvis vi ikke gjorde det, så ville vi fratage de nye deltagere den mulighed for udvikling, som Invictus Games betyder," siger team manageren. Claus Bodilsen håber, at Danmark trods udfordringerne med klassifikationssystemet kan stille hold i sidende volleyball.

Claud Bodilsen understreger, at ønsket om at få flere nye med ikke betyder, at de, der allerede

har været med en gang, ikke har en chance for at komme med igen.

"Nej, alle i bruttotruppen er lige. Vi tager for hver enkelt en konkret vurdering af, om deltagelse vil bidrage positivt til hans eller hendes udvikling. Eller om andre har mere brug for at komme med. Derudover ser vi på, hvordan veteranerne prioriterer deres deltagelse og på deres engagement på træningssamlingerne," forklarer Claus Bodilsen om de kriterier, der skal bruges ved udvælgelsen af deltagerne til det endelige hold.

Det endelige hold udtages ved afslutningen af den anden træningssamling, som finder sted i midten af april. Efter udtagelsen mødes veteranerne til yderligere to eller muligvis tre træningssamlinger inden afrejsen til Sydney. ■

De fleste fysisk skadede veteraner med interesse for Invictus Games har allerede deltaget i stævnet. Derfor stiller Danmark i 2018 med et hold med stor overvægt af psykisk skadede.

INVICTUS GAMES

Invictus Games 2018 afholdes til oktober i Sydney, Australien. Invictus Games har tidligere været afholdt i London, Orlando og Toronto. Stævnet får deltagelse af omkring 500 veteraner fra 18 lande, der skal konkurrere i 11 forskellige discipliner.

PROFILER

NATUREN SOM HJÆLPER

På Strynø i det sydfynske øhav kan krigsveteraner med psykiske mén finde ro og få hjælp til at komme videre med deres liv i landets første veteran-bosted med naturen som ramme.

TEKST OG FOTO: LAURITS HOLDT

RETREAT

Sammen med sin mand har Anne-Line Ussing siden 2013 drevet den selvejende institution Natur Retreat for Veteraner. Her kan krigsveteraner med psykiske mén bo i kortere eller længere perioder, mens de bliver hjulpet tilbage i samfundet.

Anne-Line Ussing står for administrationen, kontakten til fonde og myndigheder, madlavning og næsten alt, hvad der ellers dukker op af opgaver. Arbejdet med rehabilitering er der uddannet personale til – men hun er den, der holder snor i det hele og skaber rammerne for beboerne.

Hun har selv det svære veteranliv helt tæt på. Hendes mand, major Stuart Press, har været udsendt til Somalia og Rwanda, og nogle af hans oplevelser dér gav ham traumer, som gjorde, at han måtte stoppe sin karriere og søge pension, da han var midt i fyrrerne. Inden da havde han blandt andet arbejdet i det australske forsvar og som FN-diplomat.

Skiftende planer

De to mødte hinanden i 2001, da de begge var hos FN i Sydafrika. Tingene gik hurtigt, og da hun faldt over ejendommen på Strynø, blev der truffet nogle hurtige

beslutninger. De flyttede sammen i huset i 2002, og planen var, at det skulle være deres base, når Stuart fortsatte sin internationale karriere, og Anne-Line fik gang i sin journalistkarriere.

Planerne skiftede dog karakter, da hun blev gravid, og det gik op for hende, at Stuart bar rundt på nogle traumer, der gjorde hans liv mere og mere svært.

Hun kom i kontakt med en amerikansk kvinde, der var gift med en vietnamveteran, og gennem flere snakke med hende begyndte Anne-Line at forstå, hvad det var for en situation, hun var havnet i.

Stuart fik det værre og værre og endte med at søge pension fra det australske forsvar. Det var hovedsageligt Anne-Line, der kørte sagen. Det kom til at tage flere år, før han fik tilkendt sin veteran-pension.

Finde ro i naturen

På ejendommen etablerede de et lille økologisk landbrug, og en idé begyndte at spire: De ville skabe et sted, hvor andre krigsveteraner kunne bruge naturen, dyrene og praktisk arbejde til at finde ro, mens de fik hjælp.

Hun præsenterede idéen for Region Syddanmark i 2010, som mente, de var forud for deres tid. Der kom dog opbakning fra andre sider – blandt andet fra general Kjeld Hillingsø, som i dag er formand for

institutionens bestyrelse.

“Det har ikke været nemt at nå hertil. Næsten alt, hvad der kunne gå galt, er gået galt. Men det har også skærpet appetitten for at komme i mål,” siger Anne-Line Ussing.

“Det er ret langt fra det, jeg havde forestillet mig at skulle bruge mit liv på. Da jeg læste journalistik og flyttede sammen med Stuart, var planen, at jeg skulle ud at arbejde i verden. Men jeg tror, man kan sige, at livet fandt en anden mening med mig. Og det var, at jeg skulle starte det her i stedet,” siger hun.

Ikke stå alene

En af de ting, der drev hende i begyndelsen, var indignation over, at staten – som hun siger det – på det tidspunkt ikke tog sig bedre af soldater, der havde psykiske mén efter udsendelser.

“Jeg var indigneret over, at man bare satte dem på tabslisten og ikke gjorde mere for at hjælpe veteranerne og deres familier.”

“Jeg ville gerne gøre mit til, at andre familier ikke skulle stå så alene med en sygdom, som påvirkede hele familien, som vi gjorde for 17 år siden.”

“Når man sender folk i krig, så skal man også tage ansvaret for dem, når de kommer hjem. Og når man planlægger at sende folk ud, skal man ikke kun se på omkost-

ningerne til løn og materiel, men også på de menneskelige omkostninger. Hvad er omkostningerne ved at få folk tilbage på fode, hvis de bliver skadet fysisk eller psykisk?”

Lære at leve med traumerne

Retreatets isolerede placering er en styrke, mener Anne-Line. Der er ro, og for de af beboerne, der har haft misbrugsproblemer, lurer der ikke mange fristelser.

Naturen er helt central. Den skaber en rolig og langsom ramme for hverdagen og bruges aktivt til at lære beboerne at arbejde med redskaberne og pleje naturen. Det skaber en overskuelig hverdag, som gør det nemmere at komme i gang med rehabiliteringen, forklarer hun.

“Traumerne går ikke væk, men man kan lære at leve med dem, og her er peer-to-peer-støtte essentiel. På sin vis er det, ligesom da de var udsendt, de støtter hinanden, har hinandens ryg og kæmper en fælles kamp for at få det bedre. Når veteraner melder sig ud af samfundet, er det jo ikke, fordi de ikke ønsker at tage del i samfundet – de kan simpelthen ikke. Her på stedet får de hjælp til at finde deres grænser og sætte dem, og det hjælper dem, når de atter tager hjem, så de ikke kører sig selv i sænk endnu en gang,” fortæller hun.

Der er plads til seks veteraner ad gangen. De bor i hver sin skovarbejdervogn, hvor de har et værelse og eget bad og muldtoilet. Vognene er placeret lidt for sig selv i en lille birkelund.

Retreatet har veteraner, som er sygemeldt fra Forsvaret eller det civile, og veteraner, der er i ressourceforløb, og hvor opholdet er en del af dette. De fleste veteraner på ophold er kommet via Veterancentret, som stedet har en samarbejdsaftale med.

For at komme i betragtning til et ophold skal man henvende sig til stedet direkte. Anne-Line Ussing og de tilknyttede medarbejdere visiterer ansøgerne ud fra en betragtning om, at der skal være et match mellem veteran og bosted.

Veteranen skal være villig til at tage ansvar og ejerskab for sig selv og sit liv og spille de kort, han eller hun nu engang har fået på hånden, i stedet for at ønske sig en anden ’hånd’, som Anne-Line Ussing udtrykker det.

I sidste ende er det veteranen selv, der skal arbejde med at komme tilbage til et liv, der er værd at leve. Filosofien på retreatet er dog, at det gøres bedst i naturlige omgivelser, i en overskuelig hverdag i selskab med andre veteraner, der kæmper samme kamp. ■

INTERVIEW

Fra fokus i felten til fokus i forelæsnings-salen

Nicolai Christensens mere end 10 år i Forsvaret lærte ham at holde fokus på det væsentlige og lede en gruppe. Det drager han nu nytte af som statskundskabsstuderende på Københavns Universitet.

NICOLAI CHRISTENSEN

Alder: 33 år.

Privat: Har to børn.

CV

Studerer statskundskab på Københavns Universitet.

Tidligere oversergent.

Har været udsendt to gange, i 2006 og 2009. På ISAF hold 2, som kører i en spejdergruppe, og på ISAF hold 8 som gruppefører.

AF EMMA KIRKETERP / VFK / FOTO: SARA SKYTTE

FOKUS

Efter mere end 10 år i Hæren skiftede Nicolai Christensen militærrygsækken ud med skoletasken, reglementer ud med læretekster af Karl Marx og Michel Foucault og Solskinsøens mudrede marker ud med det gamle kommunehospitals gule og røde mursten i Indre København. Karrieren som oversergent og næstkommanderende i en deling ved Gardehusarregimentets Opklaringsbataljon byttede han ud med tilværelsen som studerende ved Københavns Universitet.

En pragmatisk og nøgtern tilgang til tingene tog han dog med sig ind i forelæsnings-salene.

”En officer lærte mig, at man har en interesseboble, der er meget stor, og i midten af den har man sin ’indflydelsessfære’, hvor det, du kan påvirke og gøre noget ved, findes. Alt det, der er uden for indflydelsen, kan man ikke gøre noget ved, så man skal lade være med at tænke for meget over det. Hvis man bliver ved med at fokusere på det, man ikke kan gøre noget ved, bliver man påvirket negativt,” forklarer Nicolai Christensen, der nu læser andet semester på bacheloren i statskundskab.

”Man skal fokusere på den forhåndenværende opgave og centralisere sit fokus og yde sit bedste inden for den ramme. Man bliver mere dedikeret og målrettet, og det tror jeg er en generel ting som soldat. Som soldat er det jo en konkurrence, og der er ingen præmie til andenpladsen. Der er kun én vinder, og det er ham, der står tilbage, når slaget er forbi, og det er den mentali-

tet, der driver hele soldatens virke.”

I det hele taget har hans mere end et årti lange karriere som gruppefører og senere hen næstkommanderende i en deling og erfaringer fra to udsendelser til Afghanistan rustet ham til at fastholde fokus på det vigtigste.

”Det hjælper mig, hvis der er rigtig mange opgaver på studiet, og det er svært at overskue, hvad der er vigtigst,” siger Nicolai Christensen.

”For eksempel har vi lige været igennem en stor skriveøvelse, hvor der er mange aspekter, der skal overvejes. Men så er det, at man hele tiden skal vende tilbage til problemstillingen og sige: ”Hvad er det, der er vigtigt? Hvad er det, der bliver spurgt om?”.

Højre eller venstre om bakken?

Inden Nicolai Christensen begyndte på universitetet, læste han en toårig HF, der forberedte ham på at søge ind på statskundskabsstudiet.

Med sine 33 år er Nicolai Christensen noget ældre end de fleste af sine medstuderende, og en hverdag med skriveøvelser og karakterer på 7-trinsskalaen ligger langt fra hans baggrund i felten.

”Jeg er måske dårligere stillet rent bogligt, og mine medstuderende har måske en højere samfundsfaglig grundviden, men min erfaring som oversergent gør, at jeg for eksempel tager rollen som ordstyrer og uddelegerer opgaverne i studiegruppen,” siger han og forklarer det med en metafor, han lærte i Hæren:

”Man skal jo tage en beslutning, og den skal tages inden for et sekund. Der skal man

Der er det jo så taknemmeligt herinde på universitetet, at det værste, der kan ske, er, at jeg får en ommer og skal lave opgaven én gang til. I soldaterverdenen kan det jo betyde liv eller død.

Nicolai Christensen

beslutte, om man går højre eller venstre om bakken. Det er et fast udtryk, vi bruger. Det har konsekvenser at gå til højre, og det har konsekvenser at gå til venstre. Så skal man overveje, hvor det gør mindst ondt at gå hen, og hvem jeg skal sætte til at gå forrest. Skal jeg selv lede flokken, eller skal jeg sætte nogle andre til at løse opgaven?”.

Det værste er en ommer

Netop vanen med hurtigt at udstikke en retning for soldater er handy, når deadline presser sig på for ham og hans medstuderende.

”Ofte har jeg set en tendens til, at man sidder og læser, og folk arbejder i forskellige retninger for at se, hvad der virker bedst. Det er bare meget ineffektivt, at man ikke arbejder mod det samme mål,” siger han.

”Man er nødt til at tage en beslutning for at komme derudad. Hvis man bare står og har en stor debatklub bag bakken, så kommer vi ikke nogen vegne, og så skaber det større frustrationer, end hvis vi vælger én af vejene. Så kan det jo være den rigtige eller den forkerte,” siger han.

Én forskel er der dog ved vejen rundt om bakken, alt efter om Nicolai Christensen er i felten eller på universitetet: Konsekvensen.

”Der er det jo så taknemmeligt herinde på universitetet, at det værste, der kan ske, er, at jeg får en ommer og skal lave opgaven én gang til. I soldaterverdenen kan det jo betyde liv eller død,” siger han.

”Men princippet er jo mere eller mindre det samme med overvejelserne, der ender i en beslutning.” ■

EN ANDEN VERDEN

KRIGSMONUMENTER PÅ AFVEJE

Mange nationer har fejret store militære sejre og heroiske bedrifter på slagmarken med statuer og triumfbuer, men de militære styrkeforhold kan hurtigt ændre sig, og monumenter over vundne slag kan ende som fjendens krigsbytte i den næste krig.

ROVDYRETS NOMADETILVÆRELSE

Istedløven – Danmarkshistoriens mest kendte krigsmindesmærke – endte som krigsbytte mindre end to år efter, at det var blevet færdigt. Det syv-otte meter høje monument har sit navn efter slaget ved Isted 25. juli 1850, hvor den danske hær besejrede den slesvig-holstenske. Det var egentlig ikke tænkt som et sejrmonument, men et fælles mindesmærke for de op mod 1.400 soldater, der faldt i slaget. Lidt klodset valgte de nationalliberale politikere, der havde samlet penge ind til den store bronzeløve, at fjerne nogle slesvig-holstenske krigergrave på Flensborg Kirkegård for at gøre

plads til statuen, der blev indviet i 1862 på 12-årsdagen for slaget. På den måde kom Istedløven til at virke som en rød klud på taberne i borgerkrigen – slesvig-holstenerne. Kort efter den danske hær i 1864 trak sig tilbage til Dybbøl og Fredericia, forsøgte lokale borgere at smadre den forhadte løve. De tyske myndigheder reddede kunstværket og bugserede det til Berlin som krigstrofæ. I 91 år husede forskellige museer og på et tidspunkt også et militærakademi Istedløven – langt fra de faldne soldaters grave og det slag, som den skulle være mindesmærke for. I 1945 opdagede en journalist fra Politiken det hjemløse monument, og det lykkedes udenrigsministeren Christmas Møller i samarbejde med general Eisenhower

at få monumentet til København. Her fik det adresse på det danske krigsmuseum, Tøjhusmuseet, og blev et symbol på Tysklands nederlag i Anden Verdenskrig. Statuens opstilling i København var dog stadig malplaceret i forhold til løvens oprindelige formål, men i 2009 anmodede bystyret i Flensborg de danske myndigheder om at få Istedløven hjem til sin oprindelige plads på Flensborgs gamle kirkegård. Efter 149 års flakken rundt vendte Istedløven tilbage til Flensborg og står nu samme sted, hvor der er mange grave med de faldne i slaget, og er samtidig et symbol på det fredelige dansk-tyske forhold.

SOLIDT MONUMENT OVERLEVEDE KORTVARIGT IMPERIUM

Den italienske fascist Achille Starace er bestemt ikke en helteskikkelse i Etiopiens historie, alligevel stod et mindesmærke ved Tanasøen over hans militære indsats 70 år efter det italienske koloniriges kollaps. Det er konstruktionen med hårdføre lyse basaltsten og en afsides beliggenhed, der har sikret det 10 meter høje monument et langt liv sammenlignet med Mussolinis fascistregime. "Roma imperiat" – "Rom hersker" står der indskrevet på basaltkolossen, og det hentyder til det romerske imperiums genfødsel, som Mussolini proklamerede efter at have erobret Etiopien i 1936. Monumentet, der blev rejst i 1938, fejrer den "hurtige kolonnes" – ledet af den højtstående fascist Achille Starace

– indtagelse af Gondar og Tanasøen i det nordlige Etiopien. Faktisk var der ikke tale om nogen stor militær bedrift, men snarere et fascistisk mediestunt, for der var ingen kamphandlinger i denne del af landet. I 1937 publicerede Achille Starace bestselleren "Marchen til Gondar", og monumentet blev færdigt i 1938. Herefter gik det hurtigt ned ad bakke for Mussolinis rige, for det italienske militær var slet ikke stærkt nok til at indfri Mussolinis ambitioner. Tre felttog i 1940 mod Ægypten, Grækenland og Frankrig endte alle i fiasko, og i 1941 mistede Italien også alle kolonierne i Østafrika. Achille Starace blev henrettet af partisaner i 1945. Fascistregimets spidskompetence var ikke militære operationer, men bombastisk arkitektur, og solide monumenter havde man mere held med.

SADDAMS BRONZERØV BLEV KRIGSBYTT

Man kan diskutere, om den berømte Saddam Hussein-bronzestatue på Firdos Square i Bagdad, som diktatoren fik som en 65-årsfødselsdagsgave i 2002, var et krigsmonument. På den ene side forestiller den Saddam Hussein i civilt tøj, der peger fremad med sin arm, men på den anden side havde diktatoren ført sit land ind i to blodige krige mod Iran og Kuwait og koalitionen. Billederne fra 9. april 2003 med ameri-

kanske marinesoldater, der hiver statuen ned, og jublende irakere, der tramper på den væltede Saddam Hussein, er de mest ikoniske fra den anden Golfkrig. En af de mange journalister, der dækkede begivenhederne, var den tidligere britiske elitesoldat Nigel Ely, som var i Bagdad sammen med et tv-hold fra Sky News. Da han havde set breaking news med statuens fald, besluttede han selv at tage hen på Firdos Square. Her mødte Nigel en gammel iraker, der kørte væk med Saddams hoved. Han forsøgte at købe det, men forhandlingerne blev afbrudt af maskingeværskud fra Sad-

dam Hussein-sympatisører. Bagefter tilbød en marinesoldat et stykke af bronzestatuen, og Nigel pegede på Saddams bagdel, og de fik i fællesskab med stort besvær vristet den venstre balle løs. Nigel Ely slæbte bronzeballen tilbage til Kuwait og senere videre hjem til Storbritannien. I mange år lå den bare sammen med andre krigstrofæer blandt andet fra Falklandskrigen, men en skilsmisse i 2011, hvor alle hans ejendele kom frem i lyset, fik ham til at tænke nærmere over, hvad han skulle bruge Saddams bronzeballe til. Han besluttede at sælge den på auktion. Pengene ville han donere til et hospital for britiske krigsveteraner. Nigels mål var et bud på 250.000 pund, men budkrigen stoppede ved bare 23.500, så han valgte ikke at sælge. Medieomtalen af auktionen nåede også til Irak, og nu forlangte repræsentanter for den irakiske regering bronzeballen tilbage. Det lokale politi i Derby hentede Nigel Ely ind til forhør og ledte efter ballen i hans hjem, men eksksoldaten havde gravet den ned på en mark. Siden har politiet sat sagen i bero, men på grund af interessen fra ordensmagten har Nigel Ely foreløbig droppet at sælge den. Til gengæld har han skrevet bogen "Bring Me The Arse Of Saddam" og på den måde fået noget ud af sit krigstrofæ.

FOTO: WESLEY BOCKE / RITZAU SCANPIX

SPØRGSMÅL & SVAR

Hvad er den næste faglige begivenhed, du ser frem til?

Jeg glæder mig utroligt meget til Danish Air Show i juni, fordi det er fedt at vise publikum, hvad vi kan.

Pedersen
Flyverspecialist
Elektromekaniker
Air Control Wing

Jeg glæder mig til genopfriskningskursus i maj. Her får jeg mulighed for at møde samarbejdspartnere og evaluere på konkrete opgaveløsninger, vi har haft.

Ricko
VTS-operator
i Korsør

Jeg glæder mig til forsvarsmesterskaberne i militær femkamp i Aalborg den 25. og 26. april, fordi femkampen er en af de mest traditionelle militære idrætsgrene.

Mikkell
Kaptajn
Center for Militær Fysisk
Træning

Det er en stor international veterankonference i Kiev i slutningen af april. J9 deltager sammen med Veterancentret for at få indblik i, hvor langt Ukraine er på veteranområdet, og hvordan Danmark kan bidrage.

Jens
Oberstløjtnant
Chef for J9 i Værnsfælles
Forsvarskommando

